

RĪGĀ SVIN VALSTS SVĒTKUS

Vairāk nekā 12 000 cilvēku 18. novembra pievakarē Rīgā pulcējās lāpu gājienā, kas notika par godu Latvijas Republikas proklamēšanas 95. gadadienai. Gājiens notika jau vienpadsmito gadu, un tā mērķis ir pateikties Latvijas valsts dibinātājiem un brīvības cīnītājiem, kuŗu ticība latviešu tautas nākotnei un nestie upurī deva iespēju latviešiem būt starp retajām pasaules tautām, kuŗām ir sava valsts. Ik gadu pieaugošais dalībnieku skaits lāpu gājienā liecina par latviešos nezūdošajām alkām pēc nācijas brīvības un latviskuma saglabāšanas.

Neaizmirstamas ir tās izjūtas, kad gājiena dalībnieku lāpu un karogu jūra, gaŗāmgājēju acu skatienu pavadīta, izvijas cauri visai Vecrīgai. Tas rada patriotisku savīlņojumu un sniedz gandarījumu vēl ilgi pēc svētkiem.

Foto: Imants Urtāns

Tautieši pasaulē svin Valsts svētkus

OSLO

Latvijas Valsts svētku nedēļa sākas ar Latviešu biedrības Norvēģijā sarūpēto Lāčplēša dienas sarīkojumu Latvijas vēstniecībā 11. novembra pievakarē. Skatījām Juŗa Vaičunas un Edija Freimaņa režisēto filmu "Par tēvzemi un brīvību". Īsas, Lāčplēša dienai piemērotas uzrunas teica Latvijas vēstnieks Indulis Ābelis un biedrības valdes priekšsēde, Ieva Melbārde. Tad publikai iepretim nosēdās astoņas daļavas, ansamblis "Laipa". Atritinot gaŗu jostu, viņas skandēja dienai atbilstošus tautasdziesmu un dzeju pantus, mainoties ar dziedātām dziesmām. Ļoti jauki un aizkustinoši.

Pēc īsa pārtraukuma ar atspirdzinājumiem sekoja kopdziedāšana. Dziedājām gan strēlnieku, gan atbrīvošanas cīņu, gan leģionāru dziesmas. Tad devāmies vēstniecības pagalmā, iededzinājām svečites, Ieva Melbārde lasīja Aivara Vītes dzejoli "Iededziēt svečiti". Kopīgi dziedājām "Pūt, vējiņi" un "Es kaŗā aiziedams", un ar to arī šis lieliskais sarīkojums, kas bija pulcējis ap 30 dalībnieku, beidzās.

Latvijas Republikas proklamēšanas 95. gadadienas svinīgais sarīkojums notika sestdien, 16. novembrī.

To ar moto RAKSTĀ RITAM rīkoja Latviešu biedrība Norvēģijā sadarbībā ar Latvijas vēstniecību un kultūras biedrību *Norvēģija - Latvija*. Bija ļoti plaša programma. Ciemos no Latvijas bija aicināta vīru kopa "Vilki". Šejienes jaunlatviešiem ir kupla tautasdeju

grupa "Ziemeļmeita", vokālais ansamblis "Laipa" un prāvs bariņš "Kastaņa skoliņas" bērnu.

Ievadā visi dalībnieki ienāca zālē un ar tautiskām jostām izveidoja Latvijas kontūru.

Vakaru vadīja biedrības valdes priekšsēde Ieva Melbārde, uzrunā minot, ka 95 gadi salīdzinājumā ar cilvēka mūžu ir ilgs laiks, bet gadu tūkstošu griezumā tā ir neliela pieturzīme. Mēs nākam no Latvijas saknēm un augam pāri robežām. Kā zariņš pie zariņa krājas mūsu tautasdziesmas, tautas raksti. Mūsu saknes savijušās ar seniem senču rakstiem, bet rokas veido jaunus - šī laika rakstus. „Godinot Latvijas dzimšanas dienu, aicinu visus vienoties dziesmā ar stipriem vārdiem – Dievs, svēti Latviju!”

Pēc kopēji dziedātās Latvijas himnas, kā ik gadus, kopā dziedājām arī Norvēģijas himnu.

Svētku runu teica LR vēstnieks Indulis Ābelis, pastāstot, ka Latvijas valdība ar piesardzīgu optimismu raugās nākotnē. Vēstnieks uzsvēra labo sadarbību ar šejienes Latviešu biedrību, Kultūras biedrību *Norvēģija - Latvija* un citām latviešu organizācijām.

Sarīkojumu ar vairākām dejām kuplināja tautas dejas kopa "Ziemeļmeita", "Kastaņa skoliņas" bērni kopā ar skolotājiem un ansambli "Laipa" uzveda "Pele brauc, rati čikst".

Bija apsveikumi no Kultūras biedrības *Norvēģija - Latvija* un no Norvēģijas - Latvijas Tirdzniecības kameras.

(Turpinājums 12. lpp.)

PBLA Kultūras fonda apbalvojumi 2013. gadā

• Goda diploms

Nic Gotham post mortem (Kanada) par džeza mūzikas attīstību Latvijā un latviešu mūzikas populārizēšanu Kanadā. (Mūzikas nozare)

Yasunori Kikuchi (Japāna) par Latvijas un Japānas mūziķu sadarbības veicināšanu un latviešu kultūras populārizēšanu Japānā. (Mūzikas nozare)

Andrejam Plakanam (ASV) par grāmatu „A Concise History of the Baltic States.” (Humānitaro un sociālo zinātņu nozare)

Astrai un Jānim Reveliņiem (ASV) par ilggadēju darbu O. Grīna tautas mākslas muŗeja veidošanā un uzturēšanā. (Lietiskās mākslas nozare)

• Atzinības raksts

Lāsmai Ģibietei (Ungārija) par ilggadēju, sekmīgu un enerģisku darbību preses nozarē. (Preses nozare)

Guntai Rudzītis (Austrālija) par ilggadēju un kvalitatīvu darbu, aprakstot latviešu sabiedriskās dzīves notikumus latviešu presē. (Preses nozare)

LONDONĀ

17. novembrī Londonā notika Latviešu nacionālās padomes Lielbritānijā rīkotais svinīgais sarīkojums par godu Latvijas 95. gadadienai. Attēlā: dzied Londonas Latviešu koris, diriģente Lilija Zobens (Vairāk lasiet nākamajā numurā)

Valentīne Lasmane

2013. gada
PBLA laureāte

(Sk. pielikumā)

Gruzijas ordenis
EP deputātei
Inesei Vaiderei

(3. lpp.)

Egils Siliņš dzied
Vāgneru Monako
pirmizrādē

(4. lpp.)

Koŗu Olimpiādā
Latviju parstāvēs
100 koŗi

(4. lpp.)

Sudraba
iesaistās biznesā

(4. lpp.)

Kā latviešu
“huligani”
pasaulei par
Latviju vēstija

(8. lpp.)

DZ.P., Lesterā

Andžils Remess. Ar zēna un jaunieša acīm

Mūsu Žano Mūsiņam aizvien ir kāds stiķis azotē. Arī šoreiz. oktobra pēdējā pēcpusdienā «Straumēnu» kafejnīcā «Rīga» Žano pastāstīja par savas Liepājas puses cilvēka - žurnālista un redaktora Andžila Remesa jaunības atmiņām. Žano tās ir rūpīgi vācis no dažādiem avotiem.

Andžils piedzimis 20. gadsimta trīsdesmito gadu beigās (1938.?). Tēvu izsūtīja 1941. gadā, māte ar zēnu paglābās. Mazā, acīgā Andžila atmiņas sākas ar notikumiem vācu okupācijas laikā Liepājā un turpinās līdz 20 gadu vecumam, kad viņu pieņēma darbā Liepājas avīzē *Komūnists* par sporta ziņotāju.

Avīze *Komūnists* ir tas pats 1918. gada 27. novembrī dibinātais *Kurzemes Vārds*, kas vācu

okupācijas laikā iznāca ar nosaukumu *Tēvija*. Redakcija jau 50 gadus mitinās mazajā Pasta ielas 3 namiņā, kas brīnumainā kārtā pārdzīvojis Otrā pasaules kara beigu posma intensīvo bumbošanu. Andžils tur sāka strādāt par avīžu zēnu, kļuva žurnālists, sekretārs, strādājis deviņu redaktoru vadībā un beigās pats kļuvis redaktors. Andžils brīnās par čekas divainībām, kas viņam ļāvušas turpināt iemīļoto avīžnieka darbu, pievērot acis uz galīgi aplamo ģimenes vēsturi. Pagājis pusgadsimts kopš Andžila ciešās saistības ar avīzi. Andžils Remess ir arī vairāku grāmatu autors. Īpaši populāras ir «Dzīve kā ziņģē» (2012), «Maestro Raimonds Pauls», kas sarakstīta kopā ar Jāni Peteru,

Andžils Remess

«Nezināmais Hānbergs», kā arī sporta temai veltītā «Liepājas futbola spožums un ēnas».

Par drāmatisko laiku, kurā pasauli iepazīt sāka žiperīgais zēns, ir daudz liecību, bet ar izbrīnu, humoru, ironiju un nopietnību Andžila atstātie notikumi, nopūš putekļus zināmajam, rosina svaigu skatījumu. Komisko notikumu apraksti atgādina humora pozitīvo ietekmi, kas dara gaišākus tumšos brīžus. Andžila spalvai tas ir paveicies.

Kuplais klausītāju pulciņš atzinīgi novērtēja Žano interesanto stāstījumu un šķīrās gaišā omā. Nākamā tikšanās ceturtdien, 28. novembrī, plkst. 15.00. Visus gaidīs «Straumēnu» vana-dzes.

“Baltā jasmīna stāsts no mājām”

7. decembrī DVF Bradfordas klubā viesosies dziedātāja **Indra Lintiņa**, pianiste **Sandra Lūķe** un vijolnieks **Reinis Galenieks**

VINETA ZĀLĪTE

Indra Lintiņa ir dzimusi pilsētā pie jūras - Liepājā aktrises Mirzdas Mākalnes ģimenē, tāpēc kopš mazotnes viņas ikdiena ir Liepājas teātra skatuve un mēģinājumu telpas. Jau 12 gadu vecumā Indra piedalās Liepājas teātra muzikālajās izrādēs gan kā dejotāja, gan bērnu lomu tēlotāja. Seko mūzikas skola, pēc tam J. Vītola Latvijas Valsts konservatorija (tagad Mūzikas akadēmija), kur Indru pieņem nepilngadīgu, bez vidusskolas beigšanas diploma, jo noskan rektora I. Kokara vārdi: “Kā tādu meiteni var neņemt?” Paralleli studijām vakarskolā tiek iegūts vidussko-

las diploms, un Indra nu jau kā pilntiesīga augstskolas studente piedalās Operas teātra izrādēs, bet pēc studiju beigšanas uzsāk darba gaitas šobrīd likvidētajā Rīgas Operetes teātrī, kur nospēlētās daudzas vadošās lomas, bet vislielāko atzinību viņa saņēmusi Z. Romberga “Tuksneša dziesmā”.

Vispārēju popularitāti Indra iemanto, koncertējot ar leģendāro Atmosdas laika komponistu un personību Eduardu Rozenštrauchu. Koncerti notiek visā Latvijā, kopskaitā ap 200, vēlāk viņi koncertē arī visos latviešu centros ASV, Kanādā. Pēc E. Ro-

zenštraucha nāves Indra kļūst par komponista dzīves laikā nedzirdēto un nezināmo dziesmu popularizētāju, piemiņas un atceres koncertu producenti un režisori, kā arī par viņa dziesmu atskaņotāju. Viņa ir koncertējusi Vācijā un Lielbritānijā, arī ASV. Pēc Operetes teātra likvidēšanas Indra organizējusi daudzus koncertprojektus, būdama režisore, dziedātāja.

Šogad par godu E. Rozenštraucha 95. dzimšanas dienai Indra Lintiņa izdevusi atmiņu grāmatu “Jasmīn baltais, mana mūža... Latvijas dziedātājas likteņstāsts”.

Ar Indru kopā mūzicē viņas uzticamā koncertmeistare, dziesmu aranžētāja Sandra Lūķe un vijolnieks Reinis Galenieks (viņa radošais mūžs saistīts ar Latvijas Nacionālo Simfonisko orķestri).

Savā koncertprogrammā Indra uzsvēr mīlestības lomu ikviena cilvēka dzīvē, apliecina dzīves mīlestību, ilgas, sievietes likteņsūtību būt mātei, sievai un nebeidzamās ilgas pēc savas zemes Latvijas. Indra ir ne tikai nopietna dziedātāja un aktrise, viņa labprāt pasmejas par negatīvām parādībām, tādējādi uzsvērot, ka cilvēka dzīvi virza tikai optimisms un ticība saviem uzsk-

tiem, spēkiem, principiem.

Visus šos gadus Indras lolotais sapnis ir bijis - viesoties pie saviem tautiešiem ārpus Latvijas. Viņa nepacietīgi gaida tikšanos ar savējiem tūlumā, nesot tiem siltākās emocijas un skaistākās latviešu dziesmas, tādējādi vēstījot likteņa lēmumu - par spīti tūlumam būt latviešiem visiem kopā vienmēr un visur.

P.S. Rīgā, apgādā „Jumava” nule nākusi klajā I. Lintiņas grāmata „Jasmīn, baltais, mana mūža...” To varat iegādāties tīmekļa grāmatnīcā www.gramata24.lv

AVITA O'DONELL

Mārtiņi Londonas latviešu skolā

*Zeme rib, rati klauudz,
Kas to zemi ribināja?
Nu atbrauca Mārtiņdiena
Deviņiem kumelīem.*

Nedēļu, kurā iekrīt 10. novembris, sauc par Mārtiņa nedēļu. 9. novembrī ir Mārtiņa vakars, bet 10. novembris – pati Mārtiņa diena.

Tieši Mārtiņa dienā Londonas Latviešu skolā notika kārtējās nodarbības, kas izvērtās pavisam citādas, nekā parasti esam pieraduši tās pavadīt.

Mūzikas stundas laikā skolasbērni izdzirdēja neparastu troksni!

Skaļas balsis, bungu dārdi, grabuļu ribināšana, kāds skaļi un uzstājīgi klauvēja pie durvīm. Skolotāja Indra bērniem jautāja, vai aicināsim iekšā klauvētājus, un pēc apstipriņošanas atbildes durvis tika vērtas vaļā. Visi ziņkārīgi skatījās, kas nu nāks iekšā, un ar dziesmu „Kas rib, kas dimd” ienāca Mārtiņš kopā ar Mārtiņa bērniem! Liels bija pārsteigums, ieraugot vilku, kazu, peli, tautumeitu, pašu Mārtiņu, kas ar dzejoļiem sveica skolas saimi un aicināja iesaistīties dejā.

Un tad tik sākās īsta svinēšana!

Mārtiņš uzaicināja bērnus ar vecākiem uz dejām „Ir jau visi Mārtiņbērni”, „Kur tu teci, gailīti mans?”, „Kur ta' tu nu bijī?” un kopā ar Mārtiņa bērniem centās panākt, lai visi izkustinātu kājas un rokas! Bērniem bija lieliska iespēja apskatīt un aptaustīt ķekatkniekus un pamēģināt, vai izdosies tos pazīt.

Jautrajām dejām sekoja miklu minēšana. Mārtiņš ieteicās, ka no Mārtiņiem līdz Ziemsvētkiem jāstāsta pasakas un jāmin miklas, un tāpēc, lai pārbaudītu skolas-

bērnus, Tautumeita uzdeva āķīgas miklas, kuŗas tomēr veiksmīgi izdevās atminēt!

Mārtiņdienas sarīkojumā Londonas Latviešu skolas audzēkņi iemācījās, kas ir Mārtiņdiena, kāpēc tā tiek svinēta un ko tā nozīmējusi senajiem latviešiem.

Paša Mārtiņa lomā iejutās skolas vadītāja Avita, bet Mārtiņa bērni bija skolotājas Maira, Dace, Juta, Indra, Rūta un skolas administratore Daiga.

Bērniem bija liels pārsteigums, redzot savus skolotājus maskās,

un daži pat nevarēja iedomāties, ka ikdienā pierastie skolotāji var tik ļoti pārmainīties!

Pēc dziesmām un dejām Mārtiņa bērni klātesošos cienāja ar gardiem vistas stilbiņiem un veselīgām dzērvenēm pūdercukurā! Sarīkojuma nobeigumā visi devās uz Mārtiņdienas saldumu tirziņu, kur lielā izvēlē varēja nopirkt kūkas, cepumus, pirāgus.

Cienājoties ar vecāku un skolotāju sagatavotajiem našķiem, svinētāji dalījās iespaidos, kas bija gūti dienas gaitā!

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

ANO ģenerālsēkretāra vizīte Latvijā

Latviju oficiālā divu dienu vizītē apmeklēja ANO ģenerālsēkretārs Bāns Ki Mūns (*Ban Ki-moon*) kopā ar kundzi Banu Sūn Teku. Šī bija pirmā Ki Mūna vizīte Latvijā un tika vērtēta par simbolisku. Latvijas prezidents Andris Bērziņš ANO ģenerālsēkretāru sagaidīja ceremonijā pie Melngalvju nama. Turpat notika abu augsto amatpersonu tikšanās, kā arī delegāciju sarunas un preses konference.

Ar Latvijas Valsts prezidentu Andri Bērziņu kopīgā preses konferencē augstais viesis slavēja Latviju par veikumu cilvēktiesību un sieviešu tiesību stiprināšanā. Ki Mūns pauda solidaritāti ar Latviju un reģionu kopumā. Viesis uzteica Latvijas iesaistīšanos ANO darba kārtībā, lai nodrošinātu miera un cilvēktiesību ieviešanu pasaulē. "Latvija ir palīdzējusi īstenot definētos mērķus un darīs to arī turpmāk," sacīja Ki Mūns. Tāpat viņš slavēja Latvijas atveseļošanos no ekonomiskās krīzes.

ANO ģenerālsēkretārs piedalījās Valsts prezidenta kancelejas rīkotā konferencē "Latvijas valsts veidošana un atjaunošana vēsturiskā skatījumā", kas bija veltīta Latvijas valsts dibināšanas 95. gadadienai un Latvijas Tautas frontes dibināšanas 25. gadadienai. Kimūns konferencē nolasīja referātu.

Latvijai ir iespēja nākamgad tapt ievēlētai ANO Cilvēktiesību padomē, bet, lai to panāktu, ir aktīvi jāsadarbojas ar citām valstīm, intervijā teica ANO ģenerālsēkretārs Bāns Ki Mūns. „Jums ir jāstrādā ar citām dalībvalstīm, lai tiktu ievēlēti. Jūs esat parādījuši spīdošu piemēru, turot augstu godā cilvēktiesības Latvijas demokrātizācijas un transita periodā, turklāt ļoti īsā laikā. Esmu pārliecināts, ka jūs gūsit atbalstu no citām dalībvalstīm,” viņš sacīja. Vienlaikus Ki Mūns atgādināja – lai sasniegtu šo mērķi, Latvijas delegācijai ir aktīvi jāstrādā, lai mūsu valsts kandidātūrai panāktu maksimāli daudz ANO dalībvalstu atbalstu. „Esmu arī priecīgs, ka viena no Baltijas valstīm – Igaunija šogad ir ievēlēta Cilvēktiesību padomē. Šī ir laba zīme. Pašlaik Latvija paplašina savu politisko un diplomātisko lauku starptautiskajā arēnā,” sacīja Bāns Ki Mūns.

Pienēmšana Ārlietu ministrijā

Ārlietu ministrs Edgars Rinkēvičs par godu Latvijas Republikas proklamēšanas 95. gadadienai aicināja viesus uz Valsts svētku pieņemšanu Ārlietu ministrijā.

Ārlietu ministrs, uzrunājot klātesošos, atskatījās uz valsts ārpolitikā paveikto. Rinkēvičs uzsvēra, ka šis Latvijai ir bijis veiksmīgs laiks, īpaši tāpēc, ka Latvija ar nākamā gada 1. janvāri kļūs par 18. eirozonas dalībvalsti. Ministrs akcentēja Latvijas uzsāktās sarunas par pievienošanos Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijai (*OECD*) un puda patiesu gandarījumu par pakāpenisku ārlietu dienesta atgūšanos no krīzes un par tālāku tā attīstību, gatavojoties Latvijas prezidentūrai Eiropas Savienības Padomē 2015. gada pirmajā pusgadā. Svinīgajā sarīkojumā Valsts himnu atskaņoja Rīgas Doma koŗa zēni. Svētku gaisotnē Rinkēvičs pasniedza Ministru kabineta Atzinības rakstu Ārlietu ministrijas Ekonomisko attiecību un attīstības sadarbības politikas departamenta direktorei Ivitai Burmistei par ieguldījumu Latvijas iestāšanās sarunās *OECD*. Pieņemšanā tika prezentēta arī Eiropas Parlamenta deputātes Sandras Kalnietes grāmata "Es laužu, Tu lauži, Mēs laužām, Viņi lūza" versija angļu valodā *Song to Kill a Giant: Latvian Revolution and Soviet Empire's Fall*.

No 19. līdz 21. novembrim ārlietu ministrs Edgars Rinkēvičs uzturēsies vizītē Maskavā. Ministram plānota tikšanās ar Krievijas ārlietu ministru Sergeju Lavrovu. Notiks arī Latvijas-Krievijas ekonomiskās, zinātniski tehniskās, humānitarās un kultūras sadarbības starpvaldību komisijas sēde.

Latvija ievēlēta UNESCO Starptautiskā izglītības biroja valdē

14. novembrī Apvienoto Nāciju Izglītības, zinātnes un kultūras organizācijas (*UNESCO*) 37. Vispārējās konferences sesijā Parīzē Starptautiskā izglītības biroja (*IBE*) valdē tika ievēlēta Latvija. Latvija iesaistījies *IBE* valdē stratēģiski nozīmīgā laikā: 2015. gadā tiks izvērtēti Tūkstošgades attīstības mērķi un starptautiskā rīcības plāna „Izglītība visiem” mērķi, turklāt Latvija 2015. gada pirmajā pusgadā būs ES prezī-

dējošā valsts. Tas ļauj Latvijai dot savu ieguldījumu nākotnes izglītības stratēģijas veidošanā, kas kalpo par virzītājspēku sabiedrības, vides un ekonomikas līdzsvārotai attīstībai. Latvija *UNESCO* Starptautiskā izglītības biroja valdē darbojusies arī laika posmā no 2007. līdz 2009. gadam.

Atklāj piemiņas plāksni pie Nacionālā teātra ēkas

Pie Latvijas Nacionālā teātra ēkas, kurā pirms 95 gadiem tika pieņemts oficiāls lēmums par Latvijas valsts dibināšanu, 16. novembrī atklāja šim nozīmīgajam notikumam veltītu piemiņas plāksni (*attēlā*).

“Paldies visiem, kas godam strādājuši, lai pēc 95 gadiem šeit atkal atgrieztos šī piemiņas plāksne – kā zīme, ka viss attīstās, viss turpinās,” svinīgajā sarīkojumā sacīja Valsts prezidents Andris Bērziņš.

Bordānam jāturpina reformas

Ministru prezidents Valdis Dombrovskis (*Vienotība*) pagaidām vēl neatbrīvos no amata tieslietu ministru Jāni Bordānu. Tikš veidota koalīcijas darba grupu, kas izvērtēs Bordāna iesāktās reformas, tostarp maksātspējas administrēšanas jomā.

Dombrovskis ieskatā Bordānam varētu dot mēnesi – pusotru laiku, lai reformas virzītu valdībā. „Ministram būs iespēja prezentēt savu reformu piedāvājumu, un tad mēs maksimāli drīzā laikā varētu lemt par reformu virzību,” sacīja Dombrovskis.

Pēc tam kad Nacionālā apvienība un *Vienotība* nespēja rast kopīgu valodu par termiņuzturēšanās atļaujām un mikrouzņēmumu nodokļa paaugstināšanu, NA paziņoja, ka pamet koalīciju. Līdz ar to koalīcijas līgums vairs neesot spēkā.

Vaidere saņem Gruzijas ordeni

Gruzijas prezidents (nu jau eksprezidents – *red.*) Michails Saakašvili Eiropas Parlamenta deputātei Inesei Vaiderei (Eiropas Tautas partijas grupa) pasniedzis Svētās karalienes Tamāras ordeni. Augsto valsts apbalvojumu piešķīr par

SPILGTS CITĀTS

Latviskumam jābūt arī modernam, eiropiskam, nevis provinciālam

Žurnālā *IR* akadēmiķis Jānis Stradiņš rakstā „Satversmes gars” izsaka savu viedokli par Latvijai šobrīd aktuāliem jautājumiem, tostarp par Satversmes preambulu. Lasītāju ieskatam neliels citāts no Stradiņa sacītā.

Mums jāpateicas Dr. Egīlam Levitam par viņa piedāvātās Latvijas Satversmes preambulas iespējamo tekstu, taču vēl vairāk par rosinājumu diskutēt Latvijas nākotnei būtiskus jautājumus. Es principā atbalstu šo ieceri, taču piedāvātais teksts ir stipri jāprecīzē, jādara saprotamāks un emocionālāks, vienlaikus vairoties no strīdīgiem, aizsāpošiem pagātnes traktējumiem.

Nedaudzos teikumos vajadzētu atbildēt uz jautājumu, kāpēc mums visiem ir vajadzīga Latvija, neatkarīga un demokrātiska, savos dziļākajos pamatos arī latviska. Taču latviskumam jābūt arī modernam, eiropiskam, nevis provinciālam. Alberta Bela „Būri” vai Kārļa Skalbes zemo griestu zemi ar postalām kā pamatvērtību, pašapmierinātību un paštīksmināšanos, mazvērtības izraisītu pārākuma izjūtu es nākamajām paaudzēm gan negribētu novēlēt. Patriotismam jābūt ne deklarātam, bet dziļam, īstam, varbūt kultivētam, tomēr savos pamatos „instinktīvam”, tādām, kāds piemita daudziem latviešiem pirms 100 gadiem, kad veidojās nevis „ši” valsts, bet „mūsu” Latvijas valsts.

jautājumiem, īpaši par situāciju Sīrijā, Tuvajos Austrumos un Irānā, par Baltijas un Ziemeļvalstu enerģētiskās drošības jautājumiem.

Āzijas un Eiropas ārlietu ministru sanāksme Indijā

Ārlietu ministrs Edgars Rinkēvičs piedalījās 11. Āzijas un Eiropas valstu ārlietu ministru sanāksmē (*ASEM - Asia-Europe meeting*) Deli, Indijā. Sanāksmē tika runāts par ekonomiskās izaugsmes un ilgtspējīgas attīstības veicināšanu Eiropā un Āzijā, kā arī par abiem reģioniem kopīgiem netradicionālās drošības izaicinājumiem. Sanāksmes nobeigumā ministri pārrunāja reģionālās un starptautiskās aktualitātes. Rinkēvičs runāja par pārtikas, ūdens un enerģētikas drošību.

Berlinē svin Latvijas Republikas proklamēšanas 95. gadadienu

Latvijas vēstniecība Vācijas Federālās zemes Meklenburgas-Priekšpomerānijas pārstāvībā Berlinē rīkoja svinīgu pieņemšanu par godu Latvijas Republikas proklamēšanas 95. gadadienai. Uz Latvijas Valsts svētku pieņemšanu bija aicināti pārstāvji no Vācijas politiķu un uzņēmēju aprindām, kultūras un mākslas darbinieki, kā arī latviešu kopienas Vācijā pārstāvji, Latvijas goda konsuli un citi sadarbības partneri. Sarīkojumu ar svinīgu uzrunu atklāja vēstniece Elita Kuzma un Meklenburgas-Priekšpomerānijas Valsts sekretāre Dr. Pirkko Kristīne Cinnova.

(Turpinājums 4. lpp.)

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

(Turpināts no 3. lpp)

Pieņemšanā runāja arī par Rīgu - 2014. gada Eiropas galvaspilsētu. Par sarīkojuma muzikālo un vizuālo noformējumu rūpējās kokaletāja Laima Jansone un videomākslinieks Olafs Okonovs. Sarīkojumā bija iespēja aplūkot izstādi "Kas dzintaram vēl padomā?". Starptautisku ievēribu guvis unikāls atklājums - dzintara pavediens un no tā veidotie Latvijas tekstilmākslinieces Ivetas Vecenānes mākslas darbi.

Minskā svin Latvijas Neatkarības dienu un atklāj izstādi par Raini

Latvijas vēstnieks Baltkrievijā Michails Popkovs Minskā, „Draudzības namā”, ar uzrunu atklāja svinīgu pieņemšanu, kas bija veltīta Latvijas Valsts proklamēšanas 95. gadskārtai. Uz sarīkojumu bija aicināti latviešu diasporas pārstāvji, Baltkrievijā strādājošie Latvijas uzņēmēji, Baltkrievijas valsts institūciju pārstāvji, Latvijas pašvaldību sadraudzības pilsētu vadītāji un Kultūras biedrības „Latvija-Baltkrievija” aktīvisti.

Jankas Kupalas Valsts literatūras muzejā Minskā Latvijas vēstniecība sadarbībā ar Latvijas Memoriālo muzeju apvienību rīko izstādi, kas veltīta Raiņa dzīvei un daiļradei, kā arī viņa sadraudzībai ar Baltkrieviju un baltkrievu kopienai Latvijā.

Latvieši Maskavā kopīgi vēstniecībā svin Valsts svētkus

Latvijas vēstniecībā Krievijā 14. novembrī pulcējās Maskavas Latviešu kultūras biedrības (MLKB) pārstāvji un tautieši, kuŗi dzīvo Maskavā vai tās apkārtnē, lai svinētu Latvijas Republikas proklamēšanas 95. gadadienu. Atklājot svinīgo notikumu, vēstniece Astra Kurme sveica klātesošos Valsts svētkos un pateicās tautiešiem par ārpus valsts robežām nonākušo latviešu kultūras un nacionālo vērtību saglabāšanu un stiprināšanu. Vēstniece apliecināja gatavību turpināt līdzšinējo ciešo sadarbību gan ar MLKB, gan ar citiem tautiešiem Maskavā un citur Krievijā. Svētku sarīkojuma viesi noskatījās Valsts prezidenta Andŗa Bērziņa apsveikuma video un nodziedāja Valsts himnu.

Klātesošos ar muzikālu veltījumu sveica koris „Tālava”. Apsveikuma vārdus sacīja Maskavas latviešu studentu biedrības pārstāve Viktorija Zaremba, kā arī Maskavas Lietuviņu un Igaunju kultūras biedrību pārstāvji. Svētku nobeigumā viesi baudīja svētku maltīti, klausījās tautiešu muzikālos un literāros priekšnesumus, kā arī neformālā gaisotnē iesaistījās sarunās.

Egils Siliņš dzied Vāgneru Monako valsts dibināšanas gadadienā

Latviešu basbaritons Egils Siliņš 19. novembrī dziedāja Votāna lomu Richarda Vāgnera operas „Reinas zelts” jauniestudējuma pirmizrādē Monako *Grimaldi Forum* zālē. Tā kā šī diena ir Monako valsts dibināšanas diena, pirmizrādi klātienē vēroja arī Monako princis Alberts II, daudzu valstu vadītāji un viesi, kuŗi bija aicināti uz valsts svētku svinībām.

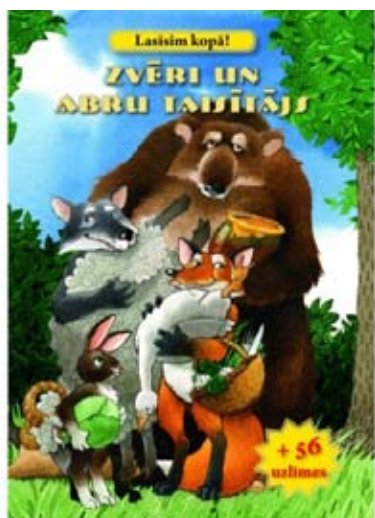

Jauniestudējuma režisors ir Žans Luī Grinda (*Jean-Louis Grinda*). Viņš ir arī Montekarlo operas intendants. Egils Siliņš saka: „Šis man būs jau septītais operas „Reinas zelts” iestudējums, un topošā izrāde ir veidota īsti klasiskā stilā, ar ļoti krāšņiem kostīmiem. Interesanti, ka *Grimaldi Forum* zālē būvēta tieši Vidusjūras krastā un izvietota piecus stāvus zem jūras līmeņa.”

Pasaules koŗu olimpiādā pieteikušies 293 koŗi

Pašlaik Pasaules koŗu olimpiādā dalību pieteikuši 293 koŗi vairāk nekā no 40 pasaules valstīm, aŗentūrai LETA pastāstīja nodibinājuma *Rīga 2014* sabiedrisko attiecību programmas vadītājs Mārtiņš Drēģeris. Interese par Pasaules koŗu olimpiādas norisi Rīgā esot ļoti liela. Par dalību Rīgas konkursos interesējoties koŗi no ASV, Krievijas, Ķīnas, Dienvidāfrikas, Indonēzijas, Vācijas. Latviju koŗu olimpiādā pārstāvēs 100 koŗi.

Veido ilustrācijas latviešu tautas pasakai „Zvēri un abŗu tautiņājs” grāmatai japāņu valodā

Latvijas vēstniecība Japānā informē, ka 2014. gada martā Rūjienas sadraudzības pilsētā Higāšikavā tiek plānota latviešu tautas pasakas „Zvēri un abŗu tautiņājs” bilŗu grāmatas izdošana japāņu, angļu un latviešu valodā. Šī projekta mērķis ir draudzīgā un viegli saprotamā formā iepazīstināt japāņus ar latviešu tautas pasaku, veicināt japāņu bērnu redzesloka paplašināšanu, kā arī padziļināt interesi un sapratni par Latviju.

Īpaši izveidota vērtēšanas komisija grāmatas ilustrēšanai izvēlēsies autoru no Latvijas, kuŗam tiks samaksāts ceļojums uz Japānu, kā arī pasniegta naudas balva.

Latvijas pārstāvībā NATO viesojas latviešu skolēni

Par godu Lāčplēša dienai latviešu skolēni no Briseles Eiropas skolas viesojās NATO galvenajā mītnē Briselē, Beļģijā. Vizītes ietvaros pusaudŗiem bija iespēja tikties ar Latvijas pastāvīgo pārstāvi NATO Māri Riekstiņu, nofotografēties pie NATO galvenās mītnes un apskatīt NATO ēku.

Riekstiņš rosināja pusaudŗus uzzināt vairāk par NATO, par tās nozīmi Latvijas aizsardzībā, kā arī aicināja apsvērt iespējas pēc mācību beigšanas pievienoties diplomātiskajam dienestam. Savukārt Latvijas militārās pārstāvības NATO amatpersonas ar bērniem pārrunāja 1919. gada novembra trausmainos notikumus un to būtisko nozīmi Latvijas vēsturē. Bērni tika informēti par NATO, Latvijas Nacionālo bruņoto spēku uzdevumiem un lomu valsts aizsardzībā.

Brēmenes tūrisma mesē skan Baltijas valstu vārds

No 8. līdz 10. novembrim tūrisma mesē *ReiseLust Bremen* par partnervalstīm bija izraudzītas Latvija, Lietuva un Igaunija. Mesi kopā ar Brēmenes senātoru Anju Štāmanu atklāja visu trīs valstu vēstniecību pārstāvji. Katra meses diena bija veltīta vienai no Baltijas valstīm; Latvijai – 8. novembris. Šajā dienā Latvijas Tūrisma attīstības valsts aŗentūra sniedza prezentāciju par tūrisma iespējām Latvijā un uzstājās vokālā grupa no Latvijas „Putni”.

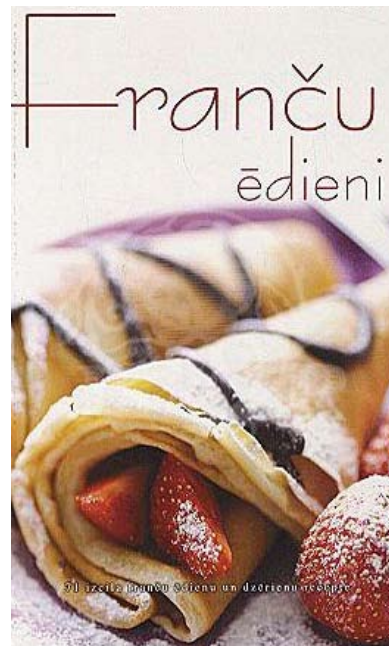

Meses apmeklētāji arī visu meses norises laiku Baltijas valstu stendā varēja saņemt informāciju un konsultēties, kā plānot ceļojumu uz Latviju. Viesi jo īpaši tika aicināti apmeklēt Rīgu, kas

2014.gadā būs Eiropas kultūras galvaspilsēta. Rīgas vārds Brēmenē skan īpaši, jo kopš 1985. gada Brēmene ir Rīgas sadraudzības pilsēta.

Francijas garŗas nedēļa

Svinot Rīgas un Francijas pilsētas Bordo sadarbības 20. gadskārtu, no 20. līdz 27. novembrim norisēs Francijas garŗas nedēļa, piedāvājot kultūras un izklaides sarīkojumus, kā arī iespējas izziņāt Francijas virtuvi un viņa kultūru.

Francijas institūta Latvijā direktors Denī Diklo pastāstīja, ka garŗas nedēļas laikā 19 Rīgas restorānos varēs baudīt franŗu ēdienus, ko Latvijas pavāri gatavos no Rīgas tirgos pirktiem produktiem. Gaidāmi arī dažādi kultūras sarīkojumi gan bērniem, gan pieaugušajiem.

Sudraba iesaistās biznesā

Ilgu laiku nekas nebija dzirdams par bijušās Valsts kontrolieŗes Ingūnas Sudrabas aktivitātēm.

Pēc LETA sniegtām ziņām, Sudraba iesaistījies uzņēmumā SIA *MISX*, kas saistīts ar zinātnisko eksperimentu atbalstīšanu fizikālās enerŗētikas jomā. Šis kopuzņēmums izveidots, sadarbojoties biznesa vides pārstāvjiem un Fizikālās enerŗētikas institūtam, un vadīs zinātnisku projektu eksperimentālajā ražošanā, kuŗa rezultātā varētu iesniegt pieteikumu patentam. Intervijā Sudraba neesot atklājusi, par kādu zinātnisko projektu ir runa un kādu patentu ir plānots iesniegt, - vēl esot pārāgri to izpaust.

Iesaistīties uzņēmējdarbībā Sudrabu uzrunājuši gan zinātnieki, gan arī biznesa pārstāvji, un viņa piekritusi, jo ļabi apzinās, kādā stāvoklī Latvijā ir attiecīgā zinātnes nozare. “Īr likvidēta visa eks-

perimentālā ražošana, zinātniekiem nav finansējuma, lai iegādātos tehnoloŗijas,” skaidroja Sudraba.

Rīgā sākas Beļģijas dienas

No 14. līdz 24. novembrim Rīgā pirmo reizi notiks Beļģijas dienas. Rīdzinieki un pilsētas viesi varēs apmeklēt deviņus unikālus kultūras notikumus - pirmo Latvijas komiksu konkursa “Briseles kāposti” izstādi Latvijas Mākslas akadēmijā, Beļģijas jauno flāmu dizaina mākslinieku darbu izstādi *De Invasie Rīga*, Beļģijas *Pecha Kucha* nakti, beļŗu jaunāko īsfilmu programmu “Īsais no Beļģijas” kinoteātrī “KSuns”, Beļģijai veltītu Latvijas Kultūras akadēmijas studentu vakaru un citus sarīkojumus.

Viens no vērienīgākajiem projektiem būs izstāde “Iespaidi un paralēles” muzejā “Rīgas Birŗa”-beļŗu un latviešu glezniecība 20. gadsimta pirmajā pusē, kuŗa 2014. gadā ceļos uz Beļģiju, beļŗu jūgendstila gleznotāja un grafiķa Armāna Rasanfosa darbu izstāde. Mākslinieka mazmeita mākslas zinātniece Nadine de Rasanfosa lasīs lekciju par mākslinieka daiļradi.

Latvijas miljonāru bagāŗība

Pēc žurnālistu Lato Lapsas un Kristīnes Jančevskas, SIA *Baltic Screen*, korporatīvo finanŗu kompānijas *Laika stars* un SIA *Lursoft* pētījuma daiem, otro gadu pēc kārtas Latvijas 100 bagātāko cilvēku saraksta pirmajās vietās ierindoti AS *ABLV Bank* īpašnieki Oļegs Fiļs un Ernests Bernis. Fiļa bagāŗība gada laikā augusi par 57 miljoniem latu, sasniedzot 165 miljonus latu.

Arī Bernā bagāŗība gada laikā augusi par 57 miljoniem latu, sasniedzot 162 miljonus latu. Ņogad uz trešo vietu no ceturtais vietas pērn pakāpies AS *Rietumu banka* lielākais īpašnieks Leonids Esterkins, kuŗa īpaŗumu vērtība lēsta 100 miljonu latu apmēŗā. Ceturtajā vietā iekļuvis kompānijas *Mikrotiks* līdzīpaŗnieks Arnis Riekstiņš ar īpaŗumu vērtību 56 miljoni latu. Latvijas miljonāru sarakstā atrodami arī sportisti - basketbolists Andris Biedriņš un hokejists Sandis Ozoliņš.

Latvijas bagātākā ģimene joprojām ir Lemberģi - Aivars, Anrijs un Līga, kuŗu īpaŗumu kopvērtība gada laikā saglabājusī 140 miljonus latu, savukārt visstraujāk augusi Karginu ģimenes bagāŗība - par desmit miljoniem latu.

Ziņas sakopojis **P. Karlsons**

LAIKU UN VIETU MIJĀS

FRANKS GORDONS

Vecās un jaunās diasporas globālizācijas laikmetā

VĒROJUMI UN PĀRDOMAS

Tagad arī Latvijai ir vecā un jaunā diaspora: ja ievērojam pārvietošanās dinamiku un varbūtējas atgriešanās faktoru, tad pieņemsim, ka bijusi trimda, t.i., "vecais klaidis" jeb 1944.-1945.g. politisko bēgļu pēcnācēju kopums, aptver apmēram 100 000 personu, kas turas pie savas latvietības. Jaunā diaspora, t.i., no Latvijas pēc 1991. gada izceļojušo latviešu izcelsmes personu kopums (Latvijas krievu tautības pavalstniekus un nepilsoņus neskaitot), aptver diemžēl vismaz tikpat daudz, t.i., ap 100 000 personu. Tātad ārpus Latvijas teritorijas patlaban dzīvo krietni pāri par 10 procentiem no latviešu kopuma. Tā ir pavisam jauna situācija, un klāt vēl nāk globālizācijas laikmetam raksturīgā "dabiskā mobilitāte", par ko vēl būs runa.

Interesanti un varbūt pat lietderīgi salīdzināt abas latviešu diasporas ar divu "stipri izkaisītu tautu" – židu un armēņu – veco un jauno diasporu. Ir, protams, būtiskas atšķirības, bet "viņējo aplokā" gūta pieredze var būt pamācoša arī latviešiem.

Židu tautai jeb etniski reliģiskajam kopumam piederīgo kopskaits pasaulē varētu būt vismaz kādi 13 miljoni, un no tiem gandrīz 6 miljoni mīt Ziemeļamerikā un 6 mil-

joni židu valstī - Izraēlā, t.i., gandrīz puse no globālā kopskaita.

Taču te jāņem vērā, ka pēdējos gadu desmitos manai tautai radusies jauna diaspora - ivritā runājošo izraēļu (*Hebrew-speaking Israelis*) "kļaidis". Tādu patlaban varētu būt vismaz 700 000, t.i., apmēram tāds pats īpatsvars attiecībā pret kopumu kā latviešiem.

Lielais viņu vairākums mīt Ziemeļamerikā, īpaši Ņujorkā, Losandželosā un Ziemeļkalifornijā - *Silicon Valley* pudurī. Viņi netiecas saplūst ar "vecajām" židu kopienām, joprojām ģimenē runā ivritā, uztur ciešas ģimeniskas un arī emocionālas saites ar Izraēlu un joprojām pat kulinārijā dod priekšroku "izraēliskumam".

Sevišķi interesanti ir aplūkot divas židu grupas, kas viena no otras izolēti sadzīvo Berlīnē. Jā, taisni Berlīnē, kur Hitleris un Himlers izperināja "židu jautājuma galīgo atrisinājumu" un no kurienes tika īstenots holokausts. Patlaban Vācijā apmetušies pāri par 100 tūkstoši židu izcelsmes personu. Tie galvenokārt ir ieceļotāji no bijušās Padomju Savienības, kurus Vācijas valdība "ielūdza", lai "izpirktu to, ko pastrādāja Hitleris". Viņi saņem liiskus sociālos pabalstus. Padomju Savienībā noslēgtās laulības ar krie-

vietēm viņiem atšķirībā no Izraēlas nesagādā sarežģījumus, bet savu etnisko piederību viņi "apzinās", tikai kad jānāk uz reliģiskās draudzes namu saņemt kādu labumu. Citādi viņi ir pirmām kārtām „krievvalodīgie”, ar krievisku mentalitāti, un viņu jaunā paaudze steidz pārvācoties, visai maz interesējoties par Izraēlu, tās sasniegumiem un problēmām.

Toties īstu, autentisku, ivritā runājošo izraēļu taisni Berlīnē un tikai tur ir veseli 20 tūkstoši, kas veido nošķirtu kopienu. Viņiem ir savi klubi, savs žurnāls, savi "krodziņi". Viņiem nav aizspriedumu, viņi, komunicējot ar vāciešiem, it nemaz neinteresējas par to, "ko darījis tavs opaps". Jo šos izraēļus valdzina Berlīnes brīvdomība un liberālā gaisotne, spriganā, sprēgājošā kultūras dzīve. Nav brīnums, ka šajā īpatnējā kopienā ir ne tikai uzņēmēji vai IT speciālisti, bet arī daudzi mākslinieki un mūziķi, kuriem Berlīnē ir daudz *fanu*.

Kā jau teikts, gandrīz puse manas tautas mīt Ziemeļamerikā - ASV un Kanadā. Un te nu veidojas interesanta mijiedarbība starp veco un jauno diasporu un Izraēlu. Ik vasaru no Ziemeļamerikas uz Izraēlu dodas židu jauniešu grupas, kas piedalās sponsoru samaksātā pa-

matīgā "iepazīšanās tūrē". Šis programmas nosaukums ir *Birthright*, un tai ir panākumi tai ziņā, ka kādi 10 procenti grupas dalībnieku nolemj pārcelties uz Izraēlu. Mūsu lasītājiem labi pazīstamā programma *Sveika, Latvija!* šķiet zināmā mērā līdzīga...

Liela nozīme etniskās kopības stiprināšanai ir vasaras nometnēm Ziemeļamerikā. Tajās parasti darbojas arī "sūtņi" no Izraēlas, kas palīdz nometnes dalībniekiem apgūt ivritu, un bieži vien Izraēlā mītošas ģimenes sūta savas atvasas uz šīm vasaras nometnēm "aizjūrā", lai viņi labāk apgūtu angļu valodu. Ik vasaru židu ģimnazistu un studentu grupas uz vairākām nedēļām dodas uz Izraēlu, lai apgūtu *paramedic* iemaņas Ātrās palīdzības punktos, kontaktējoties ar vietējiem iedzīvotājiem un apgūstot ivritu.

Vecā un jaunā diaspora ir arī armēņiem. Pašā Armēnijā iedzīvotāju skaits pat nesasniedz 3 miljonus, bet ārpus tās mīt 4 miljoni, tostarp gandrīz miljons Maskavā un apmēram tikpat daudz Kalifornijā. Armēnijas valdībai bažas sagādā augoša ekonomiskā emigrācija: kopš 1991. gada savu valsti pametuši vismaz miljons armēņu. Lai glābtu kas glābjams, Armēnijas valdība pārņem Izraēlas pieredzi, organizē-

jot subsidētus braucienus līdzīgi židu *Birthright*.

Atgriežoties pie latviešu problēmām, kļūst skaidrs, ka vecās diasporas pienākums ir neļaut jaunajai diasporai asimilēties un iesaistīt to bijušās trimdas aktivitātēs. Vairāki nesenie iebraucēji no Latvijas savukārt spēcina bijušās trimdas "kadrus", par ko lasām *Laikā/BL*. Diemžēl mūsdienu Latvijas lāsts, kas izpaužas 60:40 latviešu un krievvalodīgo proporcijā, kļuvis par lāstu arī daudziem prasmīgiem vecās diasporas jaunās paaudzes pārstāvjiem, kuŗi savā tēvzemē Latvijā nevar atrast darbu, jo neprot krievu valodu! Tas ir traģisks absurds.

Nobeigumā, šķiet, vietā ir mierinājums: globālizācijas laikmetā neizbēgama ir cilvēku mobilitāte. Te nav runa par izsalkušu bēgļu masām no "trešās pasaules". Runa ir par neskaitāmiem sava aroda prātīgiem gan Eiropā, gan, teiksim, Ķīnā vai Indijas pilsētās, kuŗi, apguvuši absolūti nepieciešamo angļu valodu, var atrast darbu un mitekli jebkuŗā zemeslodes nostūrī. Daudzi cilvēki maina savu dzīvesvietu un iedzīvojas līdz šim svešā, neierastā vidē. Te svarīgi ir nezaudēt savas saknes, kļūstot par "pasaules pilsoņiem", saglabāt, dzejiski izsakoties, sentēvu tikumus.

KĀRLIS STREIPS

Valsts jau gados, politika ne tuvu

18. novembrī ļaudis Rīgā pulcējās, lai noskatītos Bruņoto spēku parādi, nolika ziedus pie Brīvības pieminekļa un vakarā drūzmējās Daugavas krastmalā, lai nodziedātu Valsts himnu un redzētu allaž grandiozo salūtu. Es nekad neesmu bijis lielu puļu *fans*, salūtā parasti noraugos pa jumta logu savā dzīvoklī. Kolīdz sākas salūts, vispirms logam gaŗām aiztraucas liels bars nobijušos putnu, bet pēc tam salūts ir skaists un „Dievs, svētī Latviju” dziedu arī es, parasti gan saraustīti, jo aizkustinājums ir liels un reizēm sanāk raudiens.

Protams, Latvijas „dzimšanas diena” ir brīdis, kad lepojamiem par savu valsti un tautu. Zinu, ka latvieši visā pasaulē to svin, jo īpaši ārvalstīs dzīvojošajiem latviešiem valsts svētki ir brīdis, kad pieminēt tēvzemi, un tas ir lieliski.

Taču tikpat gaišas noskaņas nerodas vis, domājot par to, kas patlaban notiek Latvijas politiskajās aprindās. Par valsti varam teikt, ka tā ir senas vecmāmuļas vecumā, bet par politiķiem drīzāk teic, ka viņi joprojām ir nerātņi pusaudži ar visām tā sekām.

Tā, piemēram, šonedēļ varam aplūkot situāciju, par kuŗu pirmo reizi rakstīju jau pirms pāris nedēļām, proti, par **tieslietu ministru Jāni Bordānu un viņa pārstāvēto Nacionālo apvienību (NA)**. NA ministru no savām rindām izslēdza, apgalvojot - tas esot tāpēc, ka J. Bordāns ir saistīts ar citu politisku organizāciju - *Demokratisķajiem pa-*

triotiem (DP) - un nav varējis NA vadītājiem solīt, ka nākamā gada Saeimas vēlēšanās viņš būs tieši NA, nevis DP kandidāts. Pagaidām DP vēl ir sabiedriska organizācija, bet paredzams, ka tā kļūs par partiju.

Situācijas krāsas krietni sabiezina ja Ministru prezidents Valdis Dombrovskis, paziņojot, ka viņš nu gan nesaskatot nekādu iemeslu J. Bordāna atļaišanai no amata un tāpēc ministru nepadzīšot. Latvijā no ministra var atbrīvoties vienā no trim veidiem - vai nu viņš pats aiziet no amata, vai Ministru prezidents viņu atbrīvo, vai arī Saeima viņam izsaka neuzticību. Interesantā kārtā NA tomēr vēstīja, ka neuzticības balsojumu ministram Bordānam nerosinās. Tas ir interesanti tāpēc, ka, visticamāk, neuzticības balsojumā pret viņu balsotu ne vien NA, bet arī opozīcijas deputāti no *Saskaņas centra (SC)*, piemēram, ļoti iespējams, tāpēc, ka J. Bordāns parakstīja petīciju par tā dēvētā „Uzvaras pieminekļa” nojaukšanu, kā arī *Zaļo un Zemnieku savienība (ZZS)*, kuŗai nav nekāda īpaša iemesla atbalstīt valdošo koalīciju un tās pārstāvjus.

Nopietnāks ir NA otrs paziņojums, proti, valdības tā saukto koalīcijas līgumu tā tagad uzskata par spēkā neesošu. NA deputāts Jānis Dombrova paziņoja, ka nu tik viņa pārstāvētā partija nāksot ar dažādiem likumprojektiem, kas valdošajai *Vienotībai* varētu nebūt prātām. Viņš neprecizēja, kas tie varētu būt par likumprojektiem,

taču par NA galvenajiem mērķiem nevienam šaubu nav - veicināt visu „latvisko”, kā arī darboties demografijas lauciņā. Laiks rādīs, ko tad apvienība piedāvās, bet situācija būs bīstama, jo mūsu „nacionālisti” jau ir paguvuši pierādīt, ka ir gatavi balsot kopā ar saviem it kā ideoloģiskajiem pretiniekiem no *Saskaņas centra*. Nevienam, piemēram, nav aizmirsis, ka par spīti tam, ka NA ir viena no koalīcijas partijām, tā balsoja pret 2014. gada Valsts budžeta apstiprināšanu pirmajā lasījumā. Nebūtu *zaļie zemnieki* nākuši talkā, budžets būtu izgāzies un līdz ar to atbilstoši Satversmes prasībām būtu kritusi V. Dombrovskā valdība. Par atbildīgu pieeju valsts finansēm to nu nevar saukt.

Arī attieksmē pret **budžetu** te bija redzama visnotaļ puiciska patvaļa, politiķiem mētājoties ar visvisādiem priekšlikumiem. Reformu partija (RP) prasīja palielināt nodokļu līmeni tā dēvētajiem mikrouzņēmumiem, lai gan ekonomikas eksperti lielā vienprātībā brīdināja, ka tas šiem uzņēmumiem daudzus gadījumos liks atgriezties t. s. pelēkajā zonā. Financējums dažādām konkrētām vajadzībām, kā jau vienmēr, lielā mērā bija atkarīgs no deputātu dzīvesvietas. Ja kāda deputāta pilsētā vajadzēja kaut ko celt vai remontēt, nauda atradās. Ja pilsētai nav laimējies kādu no saviem dēliem vai meitām iebīdīt parlamentā, nauda neatradās. Laimīgā kārtā ir pagājis laiks, kad valdošā koalīcija varēja atklātā tekstā

pateikt, ka nauda būs tikai tām pilsētām, kuŗās pie teikšanas ir attiecīgo pārstāvju partijas, un tomēr...

Valdība kārtējo reizi nolēma ķēpāties ar nodokļiem, te kādu paugstinot, te kādu samazinot, te kādu ieviešot. Problēmatiski tas ir ne tikai tāpēc, ka Valsts ieņēmumu dienestam būs jāreķinās ar dažādiem jauniem nodokļiem un nodokļu likmēm pašā gada sākumā, kad turklāt tiks ieviests eiro, bet arī tāpēc, ka pasaules investoriem nūdien nav tikama valsts, kuŗa par nodokļiem un tāpēc arī par uzņēmumu finansēm nekas nav paredzams.

Bērnišķīga niķošanās bija arī ar NA „palīdzību” noraidītais finansējums nākamā gada informatīvajai kampaņai par Eiropas kopējo valūtu. Kāpēc? Ticiet vai ne, tas bija tāpēc, ka kampaņu organizē Latvijā labi pazīstamais reklāmu speciālists Ēriks Stendzenieks, kas „nacionālistus” saercināja tāpēc, ka viņš arī producēja reklāmas, lai atbalstītu pagaidu uzturēšanās atļauju izsniegšanu cilvēkiem, kuŗi Latvijā nopērk īpašumu vai iegulda naudu uzņēmumos. Ja jau tā, tad NA nebūs gatava financēt citu E. Stendzenieka veidotu kampaņu arī tad, ja informācija par eiro būs pat ļoti nepieciešama.

Pēdīgi, runājot par nākamā gada **Saeimas vēlēšanām**, varbūt mazāk jādodomā par bērnišķīgumu un vairāk - par dažu ļaužu prātām neapņējamām ambīcijām. Izskatās, ka nabaga latviešu vēlētajam

jau atkal tiks piedāvāts liels skaits „latvisku” politisku partiju. Blakus jau minētajiem *Demokratisķajiem patriotiem* ar jaunu politisku organizāciju solās nākt visai ekscentriskais bijušais premjērministrs Einaris Repše, un šajā lauciņā rosās arī citi. Kā vienmēr, Latvijas nedraugiem būs viena izvēle - *Saskaņas centrs*, bet Latvijas draugi, tostarp tie ārzemēs dzīvojošie tautieši, kuŗi līdz tam brīdim būs ieguvuši Latvijas Republikas pasi, būs spiesti izvēlēties starp itin daudziem variantiem. 2011. gadā kandidēja „velna ducis” dažādu partiju, tostarp visai komiski noskaņotā *Pēdējā partija*, kuŗa ieguva mazāk par pieciem tūkstošiem balsu, kā arī politiskie veidojumi *Par prezidentālu republiku*, *Kristīgie demokrāti* un *Tautas kontrole*, kuŗi saņēma vēl mazāk balsu. Visos gadījumos - attiecīgās balsis vēlētajī būtībā iemeta *miskastē*. Vēl skaudrāk šī problēma bija redzama šigada pašvaldību vēlēšanās, kad lielais „latvisko” partiju skaits ļāva Maskavas virzienā orientētajam *Saskaņas centram* kopā ar sabiedrotajiem no partijas *Gods kalpot Rīgai* gūt nepārprotamu uzvaru, lai Latvijas galvaspilsētā neatraucēti saimniekotu vēl četrus gadus.

Daudz laimes Latvijas Republikai, bet kopā ar vēlējumu: kaut nu izdotos jo drīz atrast krietni sakarīgākus cilvēkus, kas vēlas kļūt par valsts un pašvaldību pārstāvjiem!

MARTA LANDMANE

(Turpinājums no Nr. 43)

„Kādā valodā tu sarunāties ar vīru?”

„Latviešu valodā.”

„Nezināju, ka tāda valoda ir. Vai tu zināji, Eteļ? – Vai tu domā, Eteļ, ka kaut kur plauktos mums ir kāda grāmata par Latviju?”

„Nedomāju,” atbild lēdija. Rūpīgi salocījusi servjēti, viņa to ieliek sidraba aplī. Paskatās ārā pa logu un nožāvājas.

„Vai vari lasīt angļu valodā?” jautā sērs.

„Varu. Lasu diezgan labi.”

To sēram nesaku, ja vienā rokā turu angļu grāmatu, tad otrā turu angļu-latviešu vārdnīcu.

„Jādomā, ka Ernests arī skolā gājis?” Sēra balsi tagad saklausāms īgnums.

„Jā, ilgāk par mani.”

„Te, lasiet avīzes!” Viltīgi sminēdams, viņš rokās man iemet *Financial Times*.

Mācos pagatavot dažādus rausus. Piemērotus angļu garšai. Jaucu miltus, olu pulveri, sauso pienu, margarīnu. Miklu spaidu, veltnēju, piepildu, aizloku, piegriežu viņņainas malas. Rausim vidū iedēstu valkanu mīklas rozi. Ar drebošu roku un sirdi atveču cepeškrāsns durtiņas. Vai cepums izdevies? Brīnumaini – rauši ēdami! Pat garšīgi!

Parasti kungji ēd pieticīgi. Rauga iztikt ar valdības atļautām devām. Vairāk, kā abi jau pavecī. Lēdija daudz runā par tievinašanos. Pie galda daudzreiz lasās kā cālis.

Svētdienas pusdienās vienmēr vērsģaļas šķēles. Plānas kā zidpāpīrs. Darbdienās atlikušā cepešģaļa. Papildināta ar saknēm un rauša piedevām. Launagā plānas maizes šķēles ar ievārijumu. Izņēmus ir svētdienas launags, kad ciemojas dēls ar ģimeni. Tad maizes šķēlēm

jābūt vēl plānākām. Tāpat plānām jābūt gurķa un tomāta ripiņām. Gandrīz caurspidīgām.

Mums abiem ar vīru neiet viegli. Maize svaiga, drupana. Nazis neass. Sakņu virtuvē pie sienas moderns trinamais. Nederīgs. Vecais paņēmiens labākais – vīrs nazi uzasina uz akmens pakāpiena. Kad ēdiens sagatavots, sunim un bērniem piens uzsilidīts, trauslie porcelāna trauki izvietoti uz balta galdauta aplkātā galda, vīrs dimdina gongu. Trīsreiz. Ar to nepietiek. Ne, kad kungu mazmeita ciemojas... Ar skubu tiek atrautas virtuves durvis.

Meitene parādās uz sliekšņa. Kā uz teātra skatuves. Galva atmesta. Raugās griestos. Degunelis uzrauts. Lūpas savilkta. Kā uz svilpošanu. „Sīdra, mēs esam sagatavojušies launagam!” Atvēzusi roku, viņa cēli norāda uz ēdamistabas pusi. Noplandās kuplā organdija kleitiņa. Aizvilņojas sarkanīgās matu cirtas. Pazib zilā tafta lente. Durvis aizcērtas. Meitene pazudusi. Jūtos, it kā acis kāds būtu iešļācis aukstu ūdeni. Meitenei tikai septiņi gadi. Cik spuraina jau. Kalpotājiem labdienas nepadod.

„Kāpēc uztraucies par niekiem? Gan dzīve meiteni mācīs. Tāpat kā mācīja tevi. Nesaki, ka tev kļūdu nebija. Ir jau vēl tagad – viss pārāk ķeŗas pie sirds,” vīrs pazobojas.

Lēdijas māsa atbraukusi cimos. No cita kontinenta. Viņa ir kā atvērts logs pavasarī. Pasaules brīvie vēji, svaigs gaiss, saules siltums pēkšņi ieplūst krēslainā namā. Istabās, virtuvē, dārzā – visur skan māsas veselīgie smieklī. Guļamistaba viņa izvēlējusies bēniņos – tuvu mūsu mājoklim. Sacīja: „Neesmu vairs jaunā. Ja kas atgādās, esmu tuvāk paradī-

zes vārtiem. Un tad tā baložu dūkošana uz jumta un ozola galotnē – tā iet pie sirds. Jau no bērnu dienām.”

Kārtoju māsas istabu. Viņa palīdz. „Vai tu nesi vācietē?” viņa vaicā skaļi un brīvi. Esmu pārsteigta. Sēram un lēdijai nav netīrāka vārda par vācietēti. To nedrīkst skaļi pieminēt. Labāk nepieminēt nemaz.

„Neesmu vācietē. Esmu...”

„Nesaki, kas esi! Ļauj minēt!” Uz zemās loga palodzes apsēdusies, lēdijas māsa sāk minēt: „Poliete, ukrainietē? – Nē? – Vai esi no Baltijas valstīm?” – Smaidot skatos viņā. „Ciet klusu! Atcerēšos: igaunietē? – lietuvietē? – latvietē.”

„Esmu latvietē! Patiesi, esmu latvietē!” Pirmoreiz kāds pieminējis manu tautību bez priekšsacīšanas. Silta sajūta man skalojas pāri. Kā vasaras vilnis jūrā pie Dubultiem.

„Vai vīrs arī latvietis? – Nebiju satikusi latviešus. Prieks iepazīties!” viņa saka, smaidīdama pa visu seju. „Man kaimiņos ienāca lietuvieši. Jauns pāris. Iepērk māju. Nelielu. Pagaidām viņiem pietiek. Bērnu vēl nav.” Piecēlusies no loga palodzes, lēdijas māsa meklē rokassomiņu.

Iepērk māju? – Vai tā viņa teica, ka lietuvieši kaimiņos iepērk māju? – Kā ir, ja pieder māja? – Un, ja ir māja, tad varētu būt arī dārzs. Dārzs, kuŗā aug dilles un zied klinģerites... Bērni? – Jā, mājā iederētos arī bērni. Tā varētu būt meitene gaišām biželēm. Viņai varētu uzšūt tautastērpu...

Istaba sakārtota. Salikusi veļas maisā savalkātos palagus un dvieļus, pagriežos uz durvīm. Lēdijas māsa pastiepusi roku uz manu pusi. Kāpēc? – Lai arī kā man šī persona patik, roku pretim nesniegšu. Miesnieka sievai tomēr

Stāsts Tā Sīdra to redzēja

taisnība. Kungam sava vieta. Kalpam – sava. Neskatoties uz to, ka laiki mainījušies. Māsa neatlaižas. Saņem manu gar sāniem nolaisto roku, paceļ un – plaukstā ieliek naudas gabalu. Spīdošu, vēsu puskronu. Neziņā svārstu to no vienas delnas otrā. Nez vai grib, lai viņai ciemā kaut ko nopērk?

„Labais Dievs! – Tu taču esi nāva! Nepazīsti dzeramnaudu? – Nenovērtē to zemu. Vienmēr pieņem. Neesi iedomīga. Ir darbi, kuŗos dzeramnauda spēlē svarīgu lomu. Tā tikpat kā otra alga.” Lēdijas māsa steidzīgi atstāja istabu.

Dzeramnauda? – Man? – Stāvu plāna vidū un pirkstos grozu spožo ripu. Pēkšņi man sajūta tāda, ka tā izdedzinās robu manā delnā. Zinu, tas aplami, bet jūtos pazemota, iznīcināta.

Pelēka debess. Kalnus aizklāj pelēka dūmaka. Sabozušies, pelēki baloži dudina pažobelēs. Kur paslēpušās pelēkās vāveres? – Ozolu dobumi pielijuši. Jau trešo dienu list. Joņiem smidzina. Joņiem gāž. Zēl smaržīgo lavendulu un trauslo puķuzirnišu. Jūras vējš ziedus nositis gar zemi. Spītīgi turas rozes. Rozes – Anglijas nezāles. Sīkstas. Ne augsnē tām par treknu, ne par vāju. Aug visur. Pie iedomīgām celtnēm. Pie pazemīgiem nameļiem. Pilsētas parkos. Lauku ceļmalās. Pat pie kūts. Pirmie pumpuri atraisās maijā. Pēdējie ap Ziemassvētkiem. Es tagad ienīstu rozēs. Tāpat kā ienīstu pelēkos, vienaldzīgos cilvēkus, kuŗiem neapnik runāt par laiku. Atcerēties, kāds tas bijis aizvakar. Minēt, kāds tas varētu būt parit. Izeju uz lieveņa. Smaga lietus pielijis rozēs zieds, atbalstu meklēdams, pieklāvies kolonnai. Nevienam mani nenovēro. Ziedu aši norauju no kāta.

Saplucinu smalkās drīskās. Iemetu peļķē, kas sakrājusies lieveņa priekšā...

Vai sirds kļuva vieglāka?...

Sērs no saimniecības pārlūkošanas pārrodas, izmircis līdz ādai. Izmircis arī suns, kas saimnieku visur pavada. Abi lietus peļķē sabristām kājam lāčo pa ēdamistabas gaišo grīdsegu. Sērs ieļej viskiju. Ripulis izokšķerē pagaldā un kaktus. Meklē ko ēdamu. Es saslauku dubļainās pēdas. Vīrs gaiteni, no grīdas pacēlis, šķiro sēra slāpās drēbes un apavus.

Aizlija aprīlis. Aizlija maijs... Kas stāstīja pasaku par tveicīgām mēness naktīm? Par ievām ziedos, par lakstīgalām. Par sidrabainu lietus gāzi, kuŗu spēji no maina silta saule. – Ziedi nopurina mirzdošos plienus. Zeme garo. Mirkli nožūst akmens. Un gājēja krekla piedurknes. Ir atkal vasara...

Ienākas ogas. Rītos dārznieks virtuvē ienes groziņus ar ērkšķogām, zemenēm un agrinām avenēm. Vārām ievārijumus. Pati lēdija, baltu priekšautu aizsējusi, grozās pa virtuvi. Šķirsta pavārgrāmatas. Pašūpo cukursirupā mirkstošās ogas. Izkārtu darbus. Mans pienākums – izplūkt ogām zaļos kātiņus un nolasīt pielipušos grūziņus.

Miesnieka sievai uzdevums atbildīgs: ar gaŗu menti viņa maisa un laista kūšājošo ievārijumu smagā kapara katlā uz plīts. Lai plīstošie, lipīgie burbuļi nenoplaucē, rokas notītas trauku dvieļiem.

„Tev uzticēts bērna darbs,” viņa dzēlīgi saka, „es ogas šķiroju pirms trīsdesmit gadiem. – Muižas virtuves sliekšni pārķāpu divpadsmitā dzimšanas dienā. Kopš tā laika vienmēr esmu palīdzējusi lēdijai Etelei pie ievārijuma.”

(Turpinājums sekos)

Dzīvajiem jāpiedod

Ieva Melgalve, *Mirušie nepiedod, apgāds „Zvaigzne ABC”, 272 lpp.*

EDUARDS SILKALNS

Neesam ar Ievu Melgalvi (1981) kongeniāli (garā radniecīgi, līdzīgi). Esmu vairāk nekā divtik vecs, cik jaunā rakstniece. Vienīgie fantāzijas žanra darbi, ar kuŗiem bērniībā saskāros, bija brāļu Grimmu un tautas pasakas un Rūdolda Blaumaņa stāsts **Velniņi**. Rakstīt mācījos ar spalvaskātā iespraustu un ik pa brīdim tintes traukā iemērcamu tērauda spalvu. Bija jāvairās no tintes trai-

piem, sauktiem par klekšiem, kam skolotāja mēdza apvilkt sarkanus rimbūlus.

Kāpēc tāda pašatklāsme? Lūk, tāpēc, ka rakstniece Ieva ir pavisam cita laikmeta bērns un es viņu nesaprotu. Droši vien jau kopš bērniības, tāpat kā mani mazbērni, viņa brīvajā laikā mitusi multenišu piekairinātā fantāzijas pasaulē, kur ar fizikas likumiem un sabiedrisko kārtību nesaistītas burvestīgas izdarības sabiezinātās devās tiek piedāvātas cita pēc citas. Viņa raksta laikmetā un valstī, kur nesen demisionējis izglītības ministrs runājis par netālas nākotnes skolām, kur iztikšot bez grāmatām un mācīšoties ar planšetdatoriem.

Tā kā daiļliterārs, grāmatā lasāms sacerējums principā vēl arvien ir vērtīgāks domu un jūtu stimulants par elektronisku aparātu lielākām vai mazākām virsmām un ekrāniņiem un tā kā jauni rakstnieki latviešiem ir vajadzīgi, mēģināšu par Ievas Melgalves **Mirušajiem** izteikties ar labestību.

Kaut apgāds grāmatu īpaši neafīšē kā jaunatnes romānu, tās īstēnie adresāti mūsdienu tīņi

vien būs. Darbības vide ir sirreālistiska: tā ir cilšu, karaļu, magu, burvju, zintnieku pasaule. Dažbrīd šī vide ir maģiski skaista, bet visam romānam cauri vijas sajūta par apdraudējumu no dabas un dzīvu būtņu roku darba. Draudīgu teikumu, piemēram: „Ir pārāk vēls – tilts pāri upei nebūtu drošs, un arī mežs ir bīstams” (28. lpp.) – ir daudz. Nokaušanu, nāvju, vardarbības ainu skaits drīzāk ir mērens, ne pārmērīgs. Vistas nokaušanas skats (189.) iznācis vēl pretīgāks par asiņainu cilvēka galu: „Zobens pāršķēla Ronadas kaklu. Asins straume apšļakstīja man kājas.” (262.)

Romāna galvenās varones vārds ir Vega. Jau pirmajā nodaļā viņa apzinās, ka viņai vai nu „jāsaplūst” ar savu dzīves vietu Sillu, vai jāaiziet no tās uz visiem laikiem. Laikam jau ikvienam cilvēkam dzīvē jāizšķiras būt vai nu konformistam, vai mierniekam. Vega izvēlas smagāko – oponentes ceļu, šai ceļā daudz piedzīvo, aug, mainās.

Labu laiku Vegas pavadonis ir dziednieks Dārs, tomēr beigās viņa paliek viena un pasludina:

„Es nevienam nepiederu.” (266.) Savā ziņā romānu var uzskatīt par allegoriju, par jebkuŗa cilvēka trauksmainu dzīvi: mūža galā viņš nevienam citam vairs nepieder kā vien grāmatā nepiesauktajam Dievam.

Grāmatas nosaukums **Mirušie nepiedod** kontekstā lasāms 208. lappusē: „Mirušie nevar palīdzēt. Viņi nevar saņemt piedošanu. Viņi nevar piedot.” Līdzīgas sentences izbārstītas pa visu tekstu, piemēram: „Likums ir augstāks par pavēli.” (58.) „Dzīve ir vientuļība.” (223.) Ikviens no 28 nodaļām iesākas ar kādu moto, piemēram: „Draugs ir tikai aizbāznis caurumam sirdī,” – kas nosaukts par sakāmvārdu. Uz galvošanu moto ir pašas rakstnieces sagudroti un viņas uzdotie avoti neeksisstē. Moto, kuŗu nolūks, bez šaubām, ir piešķirt stāstījuma lielāku dziļumu, lasītāju drīzāk apgrūtinā, ja viņš censtos uziet moto kopību ar tālāko vēstījumu.

Jāuzteic autore izdomas bagātība. Jābūt taču daudz grūtāk sadiēgt kopā tik daudz vienīgi fantāzijā iespējamu notikumu nekā pakļauties patiesās dzīves

likumībai un ierobežojumiem, iekļaujoties reālisma tradīcijā, vienalga vai tas būtu psiholoģiskais reālisms, kaut vai sociālistiskais vai kāds cits.

Katram rakstniekam jāiet savs izvēlētais ceļš, un, ja nu Ieva Melgalve izvēlējusies fantāzijas žanru, lai tik soļo pa to tālāk! Divus padomus gan gribētos dot. Pirmkārt, der padomāt par stāstījuma dinamiku. Lasītājam gribētos dažbrīd saspringt, tad atkal atslābināties, tāpēc rakstniekam klātos vienubrīd likt konfliktam arvien vairāk samiltz un citbrīd to atrisināt. Melgalvei notikumi gūzmējas cits aiz cita stipri līdzēnā plūsmā. Otrkārt, tēliem vajadzētu piešķirt kādas rakstura īpašības, kas vienus lasītājam padara simpātiskus, bet otru liek nīst, nicināt vai par tiem smieties. **Mirušajos** ne par vienu no darboņiem un viņu likteņiem lasītājam nepaliek ne silts, ne auksts.

Lai jaunajai rakstniecei labas sekmes nākotnē! Ja arī mirušie nepiedod, lai vismaz mums, dzīvajiem, rakstniekiem un rakstītājiem, par mūsu nepilnībām tiktu piedots!

**PĒTERIS
BOLŠAITIS**

Ievadam

Kad pēckaŗa gadus (1946 – 1950) no boļševiku varas izbēgušie ļaudis mitinājās bēgļu – tā saukto DP – nometnēs Vācijā un Austrijā, visus nodarbināja jautājums: ko nu? Vācija un Austrija bija izpostītas un pieblīvētas ar bēgļiem no malu malām, un tos baroja un ietērpa starptautiskā palīdzība, kas nāca caur nesen (1945. gada aprīlī) dibināto Apvienoto Nāciju Organizāciju un tās īpaši šai vajadzībai izveidoto aģentūru – UNRRA (*United Nations Relief and Rehabilitation Organization*). Palīdzība nāca arī ar paciņām, ko par saziēdotiem līdzekļiem sūtīja privātas organizācijas. Vienam otram bija arī radi ārzemēs – kopš pirmskaŗa laikiem.

Arī pārējā Eiropa bija smagi cietusi un nonākusi grūtos saimnieciskos apstākļos. Tāpēc vairākums bēgļu savas cerības lika uz aizjūras zemēm.

Liela loma bija arī nedrošības sajūtai, kas bija radusies kaŗa apstākļos un bēgļu gaitās. Nedaudzi naīvi cerēja, ka Rietumu Sabiedrotie uzsāks kaŗu pret Padomju Savienību un tas pavērs iespēju atgriezties atbrīvotā Latvijā. Bet katram, kuŗš skatījās ar atvērtām acīm, bija jānāk pie gluži pretēja secinājuma: Rietumu Sabiedrotie un Padomju Savienība ne tikai savā starpā dalīja teritoriju, bet arī cilvēkus. Ar savām bērna acīm biju redzējis, kā angļu zaldāti gūsta Vlasova armijas krievu zaldātus un tos dzen lopu vagonos deportēšanai uz Padomju Savienību. Tikai pāris dienu iepriekš ar šo krievu zaldātu palīdzību mēs – mana māte, māsa un es – bijām paspējuši aizmukt no Padomju armijas, jo viņi nakts vidū mūs laipni uzņēma savā ešelona.

Kad mēs no šīs otrās bēgšanas atgriezāmies Grācā (tā bija viena no retajām pilsētām, ko Padomju armija pēc okupācijas atdeva angļiem), manai mātei nedeļa atļauju atsākt zobārstes darbu jo viņa, lūk, bija strādājusi nacistu laikā. Grūti saprast, kāds sakars zobiem ar nacistiem, bet tā bija.

Mātei caur pazišanos laimējās dabūt zobārstes vietu amerikāņu armijas ietvarā, tāpēc 1946. gada pavasarī mēs pārcēlāmies uz amerikāņu zonu un ierakstījāmies Glāzenbachas DP nometnē netālu no Zalcburgas.

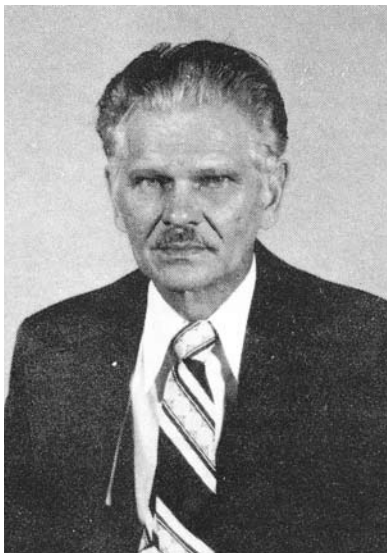
Kaut dzīves apstākļi drusku uzlabojās, nedrošības sajūta turpinājās. Mana māte, zaudējusi vīru un dzimteni boļševiku varai, bija pesimistiski noskaņota. Viņa mēdza teikt: “Tu redzēsi, komunisti pārņems visu Eiropu!” Un mūsu “Sabiedrotie” daudz nedarija, lai šo nedrošības sajūtu dzēstu. Padomju aģentiem bija brīva pielaide pie visiem bēgļiem, lai tos vervētu uz atgriešanos, – vai tas nebeigsies tāpat kā ar Vlasova kaŗavīriem? Nometnē kārtēji notika *screeningi* (“sijāšana” jeb “ķemmēšana”), kuŗos komisija ar pārstāvjiem no visām četrām okupācijas varām iztaujāja bēgļus un starp tiem mek-

lēja nacistus (krievi – “fašistus”). Vai fakts, ka mātes šefs Grācā bija bijis NS partijas biedrs, un tas, ka viņa varbūt aizplombējusi viena otra nacistu zobu, varētu būt kompromitējoši? Neziņa. Nedrošība.

Kāpēc Venezuela?

Mātei bija labs darba piedāvājums turpat Austrijā – Insbrukā, bet negantā nedrošības sajūta mūs dzina projām no Eiropas. Sākās meklēšana. Pirmie piedāvājumi bija eksotiski: no Etiopijas (toreiz vēl Abesīnijas) – kļūt par Haile Selasī galma zobārsti; otra no Marokas – būt zobārstei sultāna haremam. Citi bija patīkami, bet profesionāli neinteresanti. Tēva māsa, kas jau divdesmitajos gados bija apprecējusi angli un dzīvoja Londonā, aicināja turp un piedāvāja mātei dažādi palīdzēt, bet tas nebija viņas garā. Savas zināšanas un profesija bija vienīgais, ko viņa boļševikiem nebija zaudējusi, un tam bija jābūt atjaunotās dzīves pamatam. Mans tēvocis Juris Grīnbergs, ar kuŗa ģimeni mēs kopā bijām aizbraukuši no Latvijas, līdzīgā situācijā devās uz Edinburgu pie savas sievas radiem. Ieguvis diplomus jurisprudencē un tautsaimniecībā un enciklopēdiskas zināšanas (bija bijis viens no Latviešu Konversācijas vārdnīcas redaktoriem), viņš Skotijā tomēr strādāja par slimnīcas apkopēju. Anglija un Beļģija meklēja ogļračus, Kānada mežstrādniekus, uz Brazīliju tiecās tie, kam bija radi baptistos, bet Amerika ņēma katru (pārbaudītu) veselīgu personu, par kuŗu kāds ASV pilsonis uzņēmās atbildību (“sponsorēja”), – sava veida dzimtbūšana, kas vienu otru imigrantu uz laiku padarīja par balto vergu.

Reiz māte, mājās pārņakusi, mūsu un mani pārsteidza ar paziņojumu: “Mēs dosimies uz Ve-

Ernests Foldāts

nezuelu!” Kas noticis? Tīri nejausi māte bija pavadījusi savu draudzeni, kuŗai bijušas kādas darīšanas Venezuelas konsulatā. Tur, viņa bija iepazinusies ar pašu konsulu, kuŗš, rikojojies pēc Venezuelā ierastas paražas, viņai piedāvājis kafiju un iztaujājis par piedzīvoto un nākotnes plāniem. Dzirdējis, ka mātes *sine qua non* prasība ir iespēja strādāt savā profesijā, viņš tūlīt piedāvājis Venezuelu. Lūk, tieši šādus izglītotus cilvēkus Venezuela meklējot! Nezinu, vai tas bija pats piedāvājums vai konsula šarms, vai abi reizē, bet kopš tā brīža mūsu nākotnes ceļš bija skaidrs.

Varbūt šī paša konsula rosības dēļ no mūsu samērā mazās nometnes vairāki desmiti cilvēku lēma par labu Venezuelai. Tūlīt gan sāka klist baumas par šausmām, kādas mūs tur sagaida. Karakasā esot tikai viens laukums, un uz tā augot trīs palmas, un pa ielām ložņājot čūskas. Tikai cilvēkēdāju trūka. Bet braucēji nebija atrunājami, un nometnē sākās spāņu valodas kursu. Pirmais, ko iemācījāmies, bija *Hasta la vista!*

LATVIEŠI VENEZUELĀ*

Jānis Rācenis

Venezuela toreiz

Venezuela ilgus gadus (līdz 1935. g.) bija dzīvojusi stingras diktatūras apstākļos, turklāt pats valdnieks *Juan Vicente Gómez*, pēc izskata (un mazliet arī pēc rīcības) līdzinājās mums labi pazīstamajam Staļinam. Venezuēlieši mēdza jokot, ka *Juan Vicente* tēvs bieži esot ceļojis uz Gruziju. Lai kā arī būtu, *Gomez* bija valsti apvienojis, izbeidzis ilgstošu anarchiju un ieaicinājis amerikāņu un angļu firmas meklēt un iegūt naftu. No mazliet atpalikušas, miegainas Dienvidamerikas valstiņas Venezuela pēkšņi bija pārtapusi par saimniecisku potenci. Pēc *Gomez* nāves 1935. gadā vara pārgāja arvien progresīvāku valdību rokās, un, Otrajam pasaules kaŗam beidzoties, Venezuelas valdība traģiskajā Eiropas situācijā saskatīja milzu iespējamības savai valstij. Uz Venezuelu devās ārsti, zinātnieki, inženieri, celtnieki, dažādi amatnieki un uzņēmēji ne tikai no padomju iekarotajām zemēm, bet arī no Itālijas, Spānijas, Portugales un Vidējiem Austrumiem. Iespējams, ka tobrīd Venezuela bija viskosmo-

politiskākā valsts pasaulē.

Teiktais attiecas arī uz latviešiem. No mūsu Glāzenbachas nometnes pirmais transports uz Venezuelu devās 1947. gada aprīlī. Mēs sekojām nākamajā un ieradāmies Venezuelā tā paša gada 1. oktobrī. Tad Karakasā jau darbojās pirmais mūsu uzņēmējs – *Karls*, kuŗam piedēra viesnīca un kuŗš plānoja ekspedīcijas krokodilu medībām. *Aleksandrs Laima*, Venezuēlā ieradies trīsdesmitajos gados, jau bija slavenība, kas bija izpētījis Venezuelas *Gran Sabana* reģionu un ar *Gaujas* un *Ventas* nosaukumu apveltījis jaunatklātas upes. Turklāt *Gauja* baro pasaules augstāko ūdenskritumu – *Salto Angel*.

Bet drīz valsts mēroga pazīstamību guva arī citi latvieši. No Vācijas ieradās entomologs profesors *Jānis Rācenis* kopā ar diviem doktorantūras studentiem *Ernestu Foldātu* un *Jāni Rozi*. Viņi trīs kopā ar LU anatomijas docenti *Dr. Lūciju Krastiņu-Jērumu* kļuva par Venezuelas Centrālās universitātes *Dabaszinību fakultātes* pirmajiem mācībspēkiem. Turklāt *VCU* annālēs ir ierakstīts, ka viens kurss sniegts latviešu valodā. Profesors *Foldāts* pārzināja Centrālās universitātes *Botaniskā dārza* izveidošanu un kļuva par pasaules slavenību orchideju pētniecībā. *Foldāts* un *Rācenis* arī vadīja Venezuelas lielākā brīvdabas parka – *Rancho Grande* – izveidošanu.

Venezuēlā ieradās vijolnieks *Olafs Ilziņš*, kas Latvijā bija kļuvis slavens brīnumbērns. *Ilziņš* Venezuēlā bija vijoles pedagogs un Venezuelas *Sinfoniskā orķestra* koncertmeistars. Savu laiku laurus plūca arī pianists *Ilmārs Lukss* ar daudziem solo koncertiem Karakasā un citās Venezuelas pilsētās.

1958. gadā Venezuelas paviljonu Pasaules izstādē Briselē veidoja mākslinieks *Harijs Ēberšteins*. Viņa kundze *Irēne*, prof. *Luda Bērziņa* meita, kļuva par ievērojamāko balsi skolotāju Venezuēlā un apmācīja daudz jo daudzus Venezuelas ievērojamākos dziedātājus. Tie bieži uzstājās ar dziesmām no latviešu komponistu repertuāra. Vēlāk viņai piedāvāja arhitekts, komponists un koŗu diriģents *Guntars Gedulis*, kas vēl šodien diriģē vairākus izcilus Venezuelas koŗus. *Irēne Ēberšteina* un *Guntars Gedulis* gādāja, lai uz pirmajiem atjaunotās neatkarīgās Latvijas Dziesmu svētkiem ierastos venezuēliešu koŗis ar pilnu repertuāru.

(Turpinājums sekos)

* Ņemot vērā, ka šo rakstu, iespējams, lasīs arī kāds no mūsu filologiem, kuŗi labprāt aizstāv fonētisko rakstību latviešu valodā, vēlos kārtējo reizi aizrādīt, ka kopš seniem laikiem spāņu valodas vārdi tiek rakstīti apļamā vācu izrunā. Spāņu valodā ir maza starpība starp “z” un “s” skaņām, bet vācu valodā “z” izrunā kā mūsu “c”, – tālab “Venecuela”. Bet, ja atgriezīsimies (un fonētiski) šo vārdu pārakstītu spāņu valodā, iznāktu “Venecuela”.

Augļu vezumi Bogotas ielās

Kā latviešu „huligani“ pasaulei par Latviju vēstīja

Sabiedriskā darbiniece Vija Freimane intervijā Ligitai Kovtunai

Kā tas gadījās, ka pirms 50 gadiem tev bija jāstājas Zviedrijas tiesas priekšā... par huliganismu?

Jau agrā jaunībā iesaistījies latviešu trimdas sabiedriskā darbā. Pamatā visai šai darbībai bija mērķis un dzinējspēks saturēt kopā trimdā izkaisītos latviešus, uzturēt latviešu valodu nākamajā paaudzē un izmantot katru izdevību atgādināt citu zemju politiķiem un tautām, ka Latvija ir okupēta valsts un tās tauta cieš komunistu brutālajā varā. Galamērķis bija brīva Latvija.

Kad 1964. gada sākumā dabūjām zināt, ka Zviedrijas valdība ir uzaicinājusi Nikitu Chruščovu par savu viesi, bijām sašutuši un sākām plānot, kā parādīt savu nepatiku. Satikāmies maza grupa aktīvu darboņu - Imants Freimanis, Juris Reneslācis, Andrejs Straubergs (visi tagad aizsaulē), Jānis Brēdermanis un es. Bija skaidrs, ka ar politiskām rezolūcijām šajā situācijā neko nepanāksim. Vienīgais atlika darīt kaut ko iespaidīgu, ar humoru. Bijām, piemēram, dzirdējuši, ka kādā sieviešu komunistu kongresā palaistas baltās pelītes. Radās ideja par sivēnu, kam varētu būt līdzība ar viesi. Kopā ar Jāni Brēdermani aizbraucām pie kāda lauksaimnieka un nopirkām sivēnu. Vienu nakti sivēns pavadīja salmos manā vannas istabā, un otrā dienā, 23.jūnijā, aizvedām to automašīnā līdz karaļa pilij, kur izlaidām ārā uz ielas.

Jūs abi ar savu nākamo vīru - Imantu - tolaik bijāt jauni cilvēki... Vai nebija bail?

Nē, no Chruščova noteikti ne. Vienīgi par to, ka akcija varētu neizdoties. Ar politiskiem jokiem ir risks, ka tie var panākt pretēju reakciju.

Brīdī, kad ar sivēnu piebraucām pie Stokholmas pils, mēs tur bijām gandrīz vienīgie. Visi ziņkārīgie, kā arī policija stāvēja pāris simtu metru tālāk, kur pie valdības mājas gaidīja ierodamies auto karavānu ar Chruščovu. Mūs tur gaidīja Jānis Brēdermanis, kas ar savu filmu kameru sekoja sivēna liktenim. Mēs varējām nepama-

Vija Freimane

”Mans lielākais personiskais gandarījums ir tas, ka mani bērni, kas dzimuši un bērnību pavadījuši Zviedrijā, dzīvojuši dažādās pasaules valstīs, ir izauguši par latviešiem un vienmēr jutušies latvieši.”

nīti aizbraukt. Sanāca deviņas bildes, kuŗas es vēlāk aiznesu uz Stokholmas lielāko rīta avīzi. Viņi tās nākamajās dienās izplatīja visai Zviedrijas un arī ārzemju prese. Bijām panākuši, ko gribējām.

Kā beidzās šis notikums ar sivēnu jums un kā - sivēnam, un kādas mācības no tā guvāt?

Piecus mēnešus vēlāk pēkšņi saņēmām uzaicinājumu uz tiesu. Kāds bija mani iesūdzējis par sīko huliganismu. Prokuratūras darbinieki šādai viņu uztverē sīkai lietai bija pielikuši negaidīti lielas pūles, lai

sameklētu, kas sivēnu ir pircis. Mums līdz ar to tika izdarīts liels pakalpojums, tiesas pūliņi panāca, ka vēlreiz tika pievērsta uzmanība mūsu protestam un tas guva vēl lielāku ievēribu. Jau pirms tiesas datuma man sāka zvanīt zviedru žurnālisti, publicēja intervijas un fotografijas. Pēc tiesas saņēmām apsveikuma vēstules no dažādām organizācijām (pat no Čikāgas) un privātpersonām, bet bija arī draudu vēstules, cilvēki zvanīja pa tālruni.

4. decembrī ieradās tiesas namā kopā ar advokātu. Ārpusē bija sanācis liels pulks fotografu. Kāpjot augšā pa kāpnēm, jutos kā ievērojama persona! Tiesā mani gaidīja latvieši, igauņi, zviedri - atbalstītāji. Prokurors argumentēja ar lopu mocīšanu un satiksmes traucēšanu. Beigās man bija tiesības pašai izskaidrot savu nolūku. Nevaru šeit visu tekstu atstāstīt, bet īsumā - teicu, ka esmu uzagusi Zviedrijā un iemācījusies ienīst visus diktatoriskus režīmus un tāpēc jutos pazemota, ka neatkarīgajai Zviedrijai par viesi ir jāuzņem pasaules lielākās diktatūras pārstāvis. Arī ka mums, baltiešiem, ir grūti tikt pie vārda, lai pieprasītu savas tiesības, jo bieži pasaule vēlas aizmirst Baltijas valstu likteni. „Es noraidu apsūdzību un apgalvoju, ka manai rīcībai bija tikai politiski iemesli, ko man, Zviedrijas pilsoni, ir tiesības brīvi paust.”

Sods bija 50 kronas (Ls 3,80), ko samaksāja igauņu pārstāvība - kopā ar rožu klēpi man.

Tava sabiedriskā darbība ilgus gadus veltīta „latviešu lietai”. Tavs

Saposts "par godu" Chruščovam, sivēns palaists Stokholmas ielā

Zviedru policistiem diezgan neparasts pienākums

lielākais gandarījums?

Vispirms, ka Latvija pēc 50 gadu okupācijas kļuva brīva.

Mans lielākais personiskais gandarījums ir tas, ka mani bērni, kas dzimuši un bērnību pavadījuši Zviedrijā un vēlāk dzīvojuši dažādās pasaules valstīs, ir izauguši par latviešiem un vienmēr jutušies latvieši. Mazbērni vēl ir mazi, bet viņu vienīgā pirmā valoda ir latviešu valoda. Nevaru iedomāties ar savu ģimeni runāt kādā citā valodā. Mūsu sabiedriskā un politiskā darbā ieliktais pūles nav bijušas veltīgas.

Vai ir kaut kas tāds, kas tevi sarūgtina, vērojot, kas notiek ar latviešu sabiedrību Tēvzemē un mītnes zemēs?

Sarūgtina tas, ka tik daudzi lat-

vieši jūtas spiesti atstāt Latviju, jo neredz iespēju nodrošināt ģimenei normālu dzīvi. Latvijas valdība šodien piedāvā atbalstu ārzemēs nonākušajiem latviešiem, piemēram, skolām, kultūrai. Tas izskatās tā, it kā gribētu palīdzēt, lai viņi paliktu ārpus Latvijas.

Lielu sarūgtinājumu jūtu, kad dzirdu Rīgā visapkārt krievu valodu un redzu citas okupācijas sekas.

Tavs vēlējums Latvijai 95. gadskārtā?

Novēlu Latvijai ievēlēt valdību, kuŗai pirmā vieta būtu tautas labklājība, kuŗa spētu novērst sociālo nevienlīdzību, izbeigt korupciju, citiem vārdiem sakot, radīt iedzīvotājiem apstākļus, kas ļauj veidot tādu dzīvi, lai latvieši vēlētos pārcelties uz Latviju, nevis to atstāt.

Zviedru sivēns Vijas vannasistabā

Rīgā, kur satiekas Eiropas lielceļi

Rīgas autoosta iegriezās **LIGITA KOVTUNA**

Autoosta – „Rīgas vārti”, „Latvijas seja”, „Eiropas kultūras galvaspilsētas vizītkarte”... Šie romantiskie apzīmējumi ir pavisam reāli un uzliek pienākumus, ja viesus savā pilsētā vēlamies sagaidīt kā kārtīgi un viesmīgi saimnieki un ja mums rūp, lai ceļinieka pirmais iespaids par mūsu zemi būtu tikams.

Nākamgad apritēs 80 gadi, kopš Rīgā ir autoosta, bet Rīgas Starptautiskā autoosta svinēs 50 gadu jubileju – un svinēs kā eiropiska, mūsdienīga daudzfunkciju iestāde. Arī vizuāli pievilcīga, ar dizainētām mājīgām iekštelpām un sakoptu apkārtni. Varbūt savā lomā ir arī tam, ka autoostas saimniece, Akciju sabiedrības *Rīgas Starptautiskā autoosta* valdes priekšsēde ir sieviete, inženierzinātņu doktore **Vaira Gromule**. Viņas darbs novērtēts arī ar starptautisku atzinību – 2012. gadā Vaira saņēmusi *International Road Transport Union (IRU)* godalgu kā autopārvaldājumu nozares augstākā līmeņa vadītāja.

V. Gromule: „Mobilitāte ir viena no mūsdienu raksturīgām iezīmēm – gan ērtība, gan nepieciešamība. Autoostas kā pasažieru koncentrēšanas vietas, lai ērtāk varētu organizēt autobusu satiksmi, ir ierastas, tomēr vēsturiski samērā jauna parādība. Rīgā autoosta parādās 1934.-1935. gadā tepat centrā – dzelzceļa valnim otrā pusē, 13. janvāra ielā.

Šodien pasažieru apkalpošana autoostā vairs nav tikai darbs pieturvietā, bet gan daudz plašāks pakalpojumu klāsts: informācija, biļešu iegāde un servisa pakalpojumi, pasažieru tiesību nodrošināšana utt.

Īpaši strauji attīstoties informācijas tehnoloģijām, autoosta ir ne tikai specializēta būve autobusu apkalpošanai, bet kļūst arī par pasažieru informācijas centru ceļojumu plānošanai. Turklāt lielai daļai pakalpojumu var piekļūt attālināti, izmantojot tīmekli.

Šodien uzņēmumā attīstīto IT sistēmu *Baltic Lines* lieto visā Latvijā, un Rīgas autoosta ir nozīmīga valsts un visas Baltijas autoosta, kuŗas darbības pieredze ir atzīta starptautiski. Šodienas izaicinājums – kā pārbūvēt pašreizējo ēku un laukumu, lai lielie, ērtie, modernie satiksmes autobusi varētu turpmāk apkalpot pasažierus atbilstoši mūsdienu standartiem Rīgas vēsturiskā centrā.”

Oficiālie dati vēstī, ka no Rīgas autoostas Eiropas ceļos dodas un tajā atgriežas pasažieri no 18 pārvaldītāju uzņēmumiem 15 valstīs, – braucieni ģeografija pārklāj vai visu Eiropu un iesniedzas kaimiņzemēs Krievijā, Ukrainā, Baltkrievijā.

Rīgas Starptautiskā autoosta ir arī Eiropas asociācijas – *APC* jeb *Association of Pan-European Coach Terminals* pilntiesīga locekle. Jāpiebilst, ka par padomnieku šai asociācijā strādā mūsu tautietis Vācijā Andris Mamis. Bet, kā viss sācies, atceras tagadējās autoostas arhitekts Georgs Mincs.

„...Atceros, 60. gadu sākumā projektēšanas institūta galvenā inženiera vietnieks Bulgakovs ie-

Vaira Gromule

aicināja mani savā mazajā kabinetā un teica: „Aizej uz kanāla malu pretim Centrāltirgum, apskati šo teritoriju. Mums tur jāizbūvē autoosta!” Saņēmis uzdevumu, gāju uz kanāla malu iepretim dzelzceļa uzbērumam, kur jau apmēram 100 gadu dzelzceļa sliedes ved pāri Daugavas tiltam virzienā uz rietumiem. Uzbērums – ar zāli apaugusi nogāzīte, kas aizved pie tirgus atkritumu piegrūzotā kanāla, t.s. „Kārļa baseina”. Pirmā mana doma bija: „Kur gan šeit var piebraukt un vispār kursēt autobusi?” Šis pagalam vecais dzelzceļa uzbērums bija man ļoti pazīstams kopš bērna kājas. Puiķis gados spēlējām futbolu šaurajā ieplakā, kas veidojās no tolaik platā zemes uzbēruma, kuŗš savukārt ieslicās starp diviem Daugavas tiltiem. Šo ieplaku saucām par dibengrāvi. Tagad mūsu dibengrāvja sen vairs nav, taču jau tolaik bija skaidrs, ka dzelzceļa sliedes uz zemes uzbēruma nekur nobīdīt nevarēs... Tāpat kā man jau tad bija skaidrs arī tas, ka ar visvareno dzelzceļa saimnieku ģenerālpulkvedi biedru Krasnobajevu īsti nav ko runāt... Vienīgā iespēja atrast nepieciešamos apmēram 40 metrus platuma autobusu manevrēšanai – „kāpt” kanālim virsū, – proti, bija jāpaplašina 10-12 metri virs kanāla, lietojot paļu režģojumu. Pēc tam studēju literatūru par transporta būvēm mūsu un ārzemju arhitektūras un inženierzinātņu žurnālos. Meklējumi vainagojās panākumiem: es atradu viena virziena risinājuma stacijas shēmu!

Tai laikā Romā tika celta jauna dzelzceļa centrālā stacija *Stazione Termini di Roma*. To projektēja pazīstams arhitekts Pjērs Luidži Nervi. Romas dzelzceļa stacijas pasažieru un vilcienu kustība tika iekārtota tā, lai abas kustību plūsmas neatkarīgi un brīvi satiktos, nekur nekrustojoties. Rīgā mums izdevās šo kustības shēmu paturēt pilnīgi: no vienas puses, pašā pilsētas centrā pasažieru – prombraucēju ceļš, secīgi un brīvi organizēts iekāpšanai autobusos. Tajā pašā laikā autobusi, kas pienāk autoostā, netraucēti un nemitīgi pēc

saraksta nonāk sava ceļa galā. Tur atbraucēji, izkāpuši no autobusiem, pa visisāko ceļu atstāj autoostu un netraucēti iekļaujas pilsētas transporta tīklā.

Turklāt bija problēma lielajiem unģaru *Ikarus* autobusiem „iegrozīties” ierobežotā laukumā. To atrisinājām šādi: uz asfalta laukuma ar krītu sazīmēju dabiskos izmēros platformas iekāpšanai

autobusus, autobusu ceļa liknes atzīmēju ar tukšām pudelēm, un sākām braukāt. Man bija trīs autobusi, kuŗi braukāja un „grozījās”, es pārliku pudeles un zīmēju uz asfalta, līdz beidzot šoferi teica: „Jā, mēs varam izbraukt!”

Interesants ir stāsts par nojūmēm, kas toreiz bija pasaulē vienīgais šāda veida konstrukcijas paraugs: tās noskatītas kādā žurnālā no Meksikas, ar visu „elastīgā betona” recepti.

Pastāstījis šo savu ieceri projektēšanas institūta vadībai, ieguvu galīga neprāša slavu. Tomēr mana spītība bija lielāka, un Siguldas dzelzsbetona rūpnīcā veicām eksperimentu un izgatavojām vienu šādu elementu: 11 metrus garu, 2,5 metrus platu un 2,5 cm biezu „elastīgo”, iekarināmo (!) dzelzsbetona plāksni. Tās izliece veidojās 1,5 m uz 11 metru garumu! Plāksnes „atklāšanā” uzaicinājām institūta komisiju, un galu galā tika saņemts saskaņojums.

Pagāja apmēram divi gadi grūta darba, līdz sāka iezīmēties projekta aprises un pareizā shēma – mazliet „jāpabīda” uzbērums un nedaudz „jāielien” ūdenī – tādejādi veidojās minimālais laukums. Galvenais, lai cilvēki varētu brīvi pārvietoties, – sešas plašas ieejas, durvis vaļā, biļešu kases

viegli pieejamas un uzgaidāmā zāle ar lielu stiklojumu, kur pasažieri pirms braukšanas var palūkoties uz autobusu kustību!

Apbraukājis daudzas valstis Eiropā, varu teikt, ka Rīgas autoosta ir ļoti rets gadījums, kad visas autobusu satiksmes plūsmas sanāk kopā vienā vietā – centrā, un šī shēma ir jāpatur tīra.

Un rīdziniekiem gods un slava!”

Rakstniece Monika Zile savulaik teikusi: „Kaut gan tagad cauri siliem un ārēm lielākoties braucu citos spēkratos, starp pilsētu autobusu tuvumā kāds punkts manā saules pinumā vienmēr notrīs...” Bet mākslinieks Jānis Anmanis, atgriežoties Rīgā pēc tāla ceļa, emocionālā pacilātībā uzrakstījis dzejoli:

*Ak, autoosta, mana sapņu sala,
Kas pašā Rīgas sirdī mīt,
Un ceļi – tā kā spoži saules stari
Pār Latviju kā zelta stīgas slid!
Kad atgriežos no brīnumzemēm tālām,
Man sirdi ielīst mājīgs miers –
Mans sapņu autobuss
Tik liegs!
Ak, autoosta, mana sapņu sala,
Es laimīgs atgriežos,
Kāds prieks!*

Sk. www.autoosta.lv

Rīgas autoosta 1961. gadā...

... un šodien

Ar dzintaru plaukstā un sirdī

ARMĪDA PRIEDĪTE

Saules akmens. Krāšņa un veselīga rota, Latvijas dārgakmens, kas īpašus komentārus neprasa. Nesen Rīgā, Pārdaugavā, atvērta jai senioru rezidencei dots nosaukums **„Dzintara melodija”**. Skaisti. Simboliski. Un arī cerīgi.

Šomēnes aprit tieši pusgads, kopš Jaunpils ielā 20 durvis vēra pēc Francijas aprūpes modeļa iekārtotā senioru rezidence. Jaunbūvētā skaistā četrstāvu māja uzcelta ar franču investoru palīdzību un no *Citadeles bankas* līdzfinansējumu. Kā savdabīga rezidences vizītkarte ienācēju vestibilā sagaida dzintara koks. No 30 000 dzintara gabaliņiem izveidoto koku rezidences atklāšanā uzdevinājis valdes loceklis no Francijas.

„Dzintara melodijā” ir plaši gaiteni un lifti. Kopumā paredzētas vietas 202 senioriem, no tām pašlaik ir aizņemtas gandrīz astoņdesmit. Pagaidām aizņemti ir vēl tikai trīs stāvi. Arī rindas nav. Taču mārketinga di-

rektore Natālija Baškirova ir pārliecināta, ka nākamgad jau noteikti būs rinda. Jo „Dzintara melodija” isā laikā izraisījusi interesi. Pašlaik iedzīvotāji ir lielākoties no Latvijas. Taču arvien ierodas arī no citām valstīm. Klientu apkalpošanas speciāliste Linda Veržbicka atceras, kā septembra beigās sagaidījuši no Amerikas atlidojam Viju un Valdi Ivansonus. Tagad viņi jau ietušies rezidencē un novērtējuši tās priekšrocības. Abi atzinīgi izsakās par visām ērtībām, kas atgādinot četrzvaigžņu viesnīcu. Ne visi noslēdzot līgumu par ilgtermiņa uzturēšanos, citi savukārt pagarinot līgumu ilgākam laikam. Rezidencē cilvēki mēdzot uzturēties arī tikai vienu vai divas dienas – lai brīdi būtu vienatnē un nedaudz atpūtos no ģimenes. Ilgāk šeit dzīvojušie jau paguvuši izveidot domubiedru grupiņas, kas ēdienreizēs sēž pie viena galda. Maltī-

tes tiek pasniegtas četras reizes dienā, un ēdienkarte ir daudzpusīga un veselīga. Rezidences iemītnieki, kam pašiem grūti pārvietoties, uz ēdamzāli tiek vesti ratiņkrēslā. Maltīti var ieturēt savā istabā.

Atsevišķa nodaļa rezidencē paredzēta senioriem ar Alcheimera slimību. Tur vannas istabās nav spoguļu, gultas ir ar papildierīcēm un logi ierīkoti tā, lai iemītnieki paši tos nevarētu atvērt.

Par garlaicību „Dzintara melodijā” neviens nesūdzas. Jo allaž notiek dažādas rosības. Var strādāt rokdarbus, spēlēt šahu, lasīt grāmatas un laikrakstus. Iemītniekiem tiek organizētas ekskursijas. Turklāt regulāri ierodas viesi, kas sniedz koncertus. Un, protams, patīkamus brīžus sagādā kanistera-

pija - regulāras nodarbes ar suņiem.

„Dzintara melodijā” patiešām tiek sagādāta cieņas pilna aprūpe un komforts. Uzturēšanās šajā senioru rezidencē var būt pastāvīga, īslaicīga vai tikai diena vai dažas dienas.

Ja kādam radusies interese par īslaicīgu vai ilgstošu uzturēšanos rezidencē „Dzintara melodija”, var piezvanīt pa bezmaksas tālruni 80008008. Interesentus no citām valstīm lūdz zvanīt pa tālruni 67791634.

ZIŅAS ĪSUMĀ

Kuldīgas Mākslas namā 13. novembrī atklāja izstādi „Četras svarīgākās Latviešu trimdas politiskās akcijas ārzemēs padomju okupācijas laikā”. Izstāde par politiskajām akcijām latviešu mītnes zemēs pēc Otrā pasaules kara: par pirmo Pasaules latviešu jaunatnes kongresu Berlīnē 1968. gadā, Politisko akciju pret Austrālijas valdības 1974. gada lēmumu atzīt par likumīgu Baltijas valstu iekļaušanu PSRS, Latviešu trimdas akciju saistībā ar EDSA (1972-1985) un Baltijas Brīvības un miera kuģi 1985. gadā.

Daugavpils Novadpētniecības un mākslas mūzejā 14. oktobrī atklāja kinorežisora, Triju Zvaigžņu ordeņa komandiera, Latvijas Zinātņu akadēmijas goda locekļa Jāņa Streiča gleznu izstādi „Līdz rudenim vēl tālu”. Izstādītās 25 ainavas ir veltītas autora sirdij tuvām vietām – Preiļiem, Rēzeknes un Jēkabpils ielām, lauku mājai Lietuvā. Gleznas ir košas, spilgtas, gaismas un pozitīvisma piestartas.

Latgali apceļo fonda Ziedot.lv labdarības akcijas „Enģeļi pār Latviju” ekspresis. 10. novembrī ekspresis piestāja Rēzeknē, 16. novembrī Jēkabpilī, pēc tam citās pilsētās, lai atbalstītu četras Latgales ģimenes, kuŗu bērnu ārstēšana nav iekļauta valsts samaksātos medicīnas pakalpojumos.

Rēzeknes labdarības fonds „Radišana” līdz 22. decembrim rīko labdarības akciju „Brīnumi Ziemsvētkos”. Iedzīvotāji aicināti ziedot mazlietotus apģērbus, sadzīves tehniku un citas mantas vai naudu trūcīgām ģimenēm ar bērniem un vientuļiem cilvēkiem.

Daugavpilī otro reizi notika Apaļais galds, kuŗā piedalījās radiācijas un kodolenerģētikas speciālisti no Latvijas, Lietuvas un Baltkrievijas. Tika apspriesta Latgales reģiona attīstība triju - Visaginas, Ostrovecas un Kaļiņingradas atomelektrostaciju (AES) tuvumā. Ostrovecas AES Baltkrievijā pirmajam enerģētiskajam blokam jābūt nodotam lietošanā 2016. gadā, otrajam – 2018. gadā. AES atrodas 140 km attālumā no Daugavpils, bet pilsētas un Latgales iedzīvotājiem par to gandrīz nekas nav zināms.

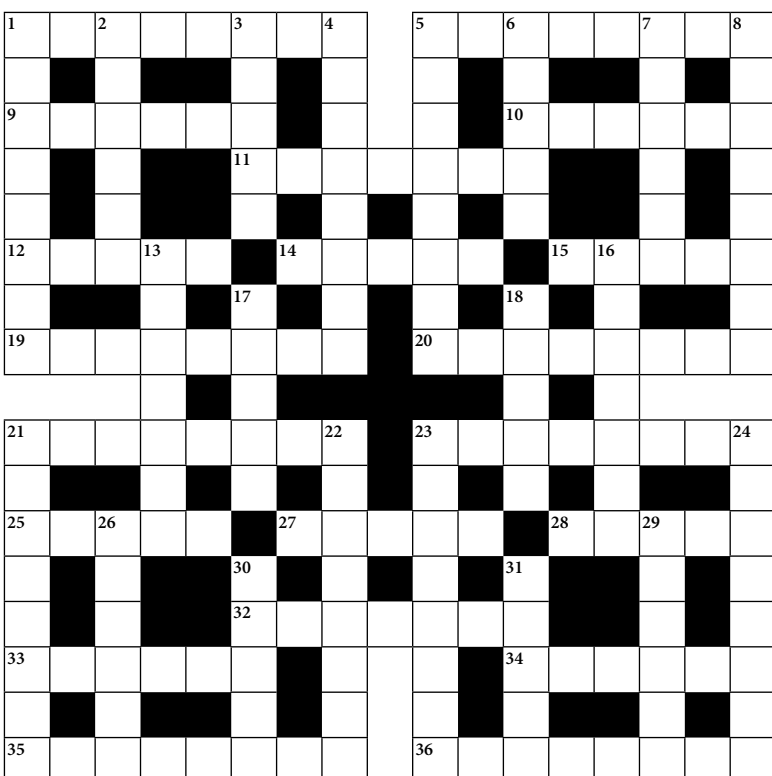
Latvijas Nacionālais kultūras centrs (LNKC) aicina tautas lietiskās mākslas meistaros, stāstniekus, teicējus, mūzikantus un ikvienu, kam rūp tradicionālās kultūras vērtību saglabāšana un tālāk nodošana, pieteikt savu līdzdalību projektā „Satiec savu meistar!”; kas Latvijā norisināsies no 2014. gada 4. līdz 6. aprīlim. Tas ir 2009. gadā aizsāktās Tradicionālo prasmju skolas turpinājums, kas notiek arī Francijā, Spānijā, Itālijā, Beļģijā un citur.

Stendē 14. novembrī apritēja 22 gadi, kopš izdots Latvijas Republikas Augstākās Padomes dekrēts par pilsētas statusa piešķiršanu. Svinības par godu šim nozīmīgajam notikumam šogad papildināja jaunā pilsētas karoga iesvētības un svinīga pacelšana mastā.

Īsziņas sagatavojuši VALIJA BERKINA

Sastādījusi DAIGA KALNA (ASV)

KRUSTVĀRDU MĪKLA

Līmeniski. 1. Neizveicīgs, tūlīgs. 5. Rakstveida reģistrs. 9. Dona; riecīns. 10. Gaŗa replika. 11. Viltīga rīcība kāda mērķa sasniegšanai. 12. Aiztikt kaut ko pieduroties. 14. Sievietes vārds (apr.). 15. Vieplis. 19. Darināt rokdarbu, ar īpašu adatu veidojot cilpas. 20.

Vieta Latvijā, kur dzimis Rainis. 21. Aizdot; aizņemties (*novec.*). 23. Izkopt, pilnveidot. 25. Ciemoties. 27. Izbūvēts sacīkšu ceļš. 28. Pērses pieteka. 32. Savienība uz līgumtiesību pamata. 33. Apģērba gabals. 34. Vācu teologs, luterāņu ticības mācības pamatlicējs. 35. Pārāk ātri

izdarīt. 36. Acu pievēršanās (kam).

Stateniski. 1. Neteikt, neizpaust. 2. Siltzemju oga. 3. Veidojums āķa formā. 4. Kļūt stingam. 5. Sažūt; kļūt cietam. 6. Armijas apakšvienības. 7. Stateniski. 8. Noziedznieks, kas (kādu) nogalinājis. 13. Tāds, kam ir robi. 16. Pilsēta Jēkabpils rajonā. 17. Aiviekstes pieteka. 18. Sievietes vārds (jūl.). 21. Dienakts daļa. 22. Nepārtraukt (darbību). 23. Kādu lapukoku mežs. 24. Juridisks. 26. Gadalaiks. 29. Savvaļas oga. 30. Veikls, žigls. 31. Rokas daļa.

Krustvārdu mīklas (BL Nr. 43) atrisinājums

Līmeniski. 1. Deglavs. 5. Pērkons. 10. Brien. 11. Erots. 12. Rieva. 13. Irst. 14. Amerika. 15. Java. 18. Ainaži. 20. Valdis. 22. Tronis. 23. Barons. 24. Spalva. 26. Skrots. 30. Rīve. 32. Baidens. 33. Moto. 37. Nulle. 38. Izeja. 39. Braki. 40. Emocija. 41. Alabama.

Stateniski. 1. Dublina. 2. Gliks. 3. Anna. 4. Saeima. 5. Pasaka. 6. Rūra. 7. Ozera. 8. Svabads. 9. Modris. 16. Dženova. 17. Pabrikis. 19. Norma. 21. Dingo. 24. Strunke. 25. Bedres. 27. Skotija. 28. Marija. 29. Ankara. 31. Volvo. 34. Obama. 35. Veči. 36. Abba.

**Visas Latvijā iznākušās grāmatas
varat iegādāties pie
lielākā grāmatu tirgotāja
„LATVIJAS GRĀMATA”**

Rakstiet, zvaniet, un grāmatas
Jums piesūtīs pa pastu.
SIA "L. Grāmata"

Rīga, Elijas iela 17, LV-1050
Tālr. +371 67223294
Tālrunis +371 67227248
E-pasts: lgramata@lgramata.lv

**Laiks pasūtīt
Brīvo Latviju!**

Jūsu abonements ir svarīgs, lai mūsu laikraksts arī turpmāk
pastāvētu un paustu objektīvu un vispusīgu informāciju!
Pasūtīniet *BL* saviem radiem un draugiem Latvijā, savai
dzimtajai skolai, bibliotēkai!

**Uzdāviniet abonementu sirmajiem leģionāriem, kuņiem tik
ļoti vajadzīgs sarunbiedrs!**

1 gada abonementa cena, pasūtīniet avīzi Latvijā, – Ls 34,- (49
eiro). Samaksa jāveic, naudu ieskaitot SIA VESTA-LK, Reģ.
Nr. 40003905506, SEB banka, konta nr.
LV80UNLA0050016243516 ar norādi „BL abonements”.

Pasūtīnāt *BL* varat arī Rīgas redakcijā Ausekļa ielā 14-2, Rīgā
LV-1010, tālr. +371 67326761, e-pasts: redakcija@brivalatvija.lv
Par pasūtīnāšanas cenām un kārtību mītnes zemēs
sk. avīzes pasīte

BL MANAM DRAUGAM

Lūdzu piesūtīt laikrakstu *Brīvā Latvija*

no _____ līdz _____

(uz ____ mēnešiem) pēc šādas adreses:

Tālrunis: _____

e-pasts: _____

Kuponu, lūdzu, sūtiet uz redakciju vai savam mītnes zemes pārstāvim!

BL MAN PAŠAM

Lūdzu piesūtīt laikrakstu *Brīvā Latvija*

no _____ līdz _____

(uz ____ mēnešiem) pēc šādas adreses:

Tālrunis: _____

e-pasts: _____

Kuponu, lūdzu, sūtiet uz redakciju vai savam mītnes zemes pārstāvim!

**Vēlaties uzzināt par tautiešiem
Lielbritānijā?**

www.latviesiem.co.uk

Brīvā Latvija

reklāmas cenas Latvijā
Cena - Ls 0,80 (1,15 eiro)
par cm² ierāmējumā
Atlaides par reklāmas
publicēšanas biežumu:

- Atkārtojot vienu un to pašu
● reklāmu 2 reizes, paredzēta
atlaide 10 % apmērā no
parastās cenas.
- Atkārtojot vienu un to pašu
● reklāmu 3 reizes, - 15 % no
parastās cenas.
- Atkārtojot vienu un to pašu
● reklāmu 4 reizes un vairāk,
- 20 % no parastās cenas.
- PRIVĀTSLUDINĀJUMIEM:
● LS 0,40 (0,60 eiro) par 1
cm² ierāmējumā.
- SĒRU SLUDINĀJUMS:
● LS 35,- (50 eiro)

Pasta adrese:

Ausekļa iela 14 - 2
Rīga, LV - 1010
Tālrunis + 371 67326761
Tālrunis +371 67326784

Darba laiks:

Pirmdien – 9-17
Otrdien – 9-17
Piektdien – 9-15

BRĪVĀ LATVIJA

Latvijas reģ. nr. 1144.
Rietumeiropas latviešu laikraksts,
iznāk sestdienās, 48 reizes gadā.
Izdevēji: *Brīvās Latvijas* izdevēju kopa (BLIK)

Redaktore: Ligita Kovtuna
Brīvā Latvija redakcija – Ausekļa iela 14-2,
Rīga, LV-1010 (Darba laiks P,O: 9-17, Pk: 9-13)
Tālr. (redakcija) +371 67326761, +371 29439423,
Tālrunis: +371 67326784.
e-pasts: redakcija@brivalatvija.lv

Administrācija: Sarmīte Janovskis "Straumēni",
Cathorpe Manor, Cathorpe, Leics. LE17 6DF,
England. Tālr. 01788823438, fakss
01788822441. Kārto visas sēru un citu sludinā-
jumu maksas; pieņem rietumu abonementus,
izņemot Vācijas un Zviedrijas.

Pārstāvniecība Anglijā:
Dz.Purmale, 34 Brook Road, Leicester LE5 2HE.
Tālr. 01162431322, fakss 01162433312.
e-pasts: dzdra.purmale@talktalk.net

Abonementa maksa, sākot ar

2010. gada 1. jūliju:
Lielbritānijā: 6 mēnešiem GBP 67 jeb 80 eiro; 12
mēnešiem GBP 128 jeb 149 eiro. Samaksu ar čeku,
PO vai naudā (ierakstītā sūtījumā) sūtīt laikraksta
administrācijai (adresi sk. augšā), uz vārdu Brīvā
Latvija. Maksājot Lielbritānijā par Latvijas gada
abonementu 49 eiro

Zviedrijā: 6 mēneši SEK 700 jeb 80 eiro; 12 mē-
neši SEK 1300 jeb 149 eiro. NAUDAS PĀRVEDU-
MI: LETTERNAS RIKSFÖRBUND I SVERIGE/
BRĪVĀ LATVIJA (Wallingatan 34, 5 tr, S-111
24, Stockholm, Plusgiro 11 47 46 - 1). Tālr. : +46
8214425. Administrācija: Vija Freimane, e-pasts:
freimanisv@yahoo.se, tālr. +46 8808815

Naudas pārvedumi Vācijā: 12 mēn. – 149 eiro;
6 mēn. – 80 eiro; BL konts Lettische Gemeinschaft,
Salzmannstr. 152, 48159 Münster. Postbank
Hamburg, BLZ 200 100 20, konts 271 751 204.
Adrese abonēšanas jautājumiem: Ivars Vētra,
Mittelstr. 3, D-35415 Pohlheim, tālr. +49 6004
2801, e-pasts: ivetra@web.de. Cita informācija
Nils Ebdens, Lettische Gemeinschaft in Deuts-
chland e. V., Frankfurter Str. 54, D-35440 Linden,
tālr. +49 6403 940933, e-pasts: info@lk-v.de

Citās Eiropas zemēs: 6 mēnešiem 80 eiro;
12 mēnešiem 149 eiro. Naudas pārvedumi ar čeku
uz Brīvā Latvija (adrese kā augšā).

ASV un pārējās pasaules valstīs 6 mēnešiem
USD 110,-; 12 mēnešiem USD 205,-.

Latvijā: 6 mēnešiem Ls 20 (28 eiro), 12 mē-
nešiem Ls 34 (49 eiro).

Digitālā avīze - 49 eiro 12 mēnešiem
Latviešu organizāciju un privātie sludinājumi
maksā GBP 3 par 10 mm augstu viensējīgā platu-
mā aizņemtu telpu. Sēru sludinājumi (10,6 cm x
7 cm) GBP 45. Zviedrijā - SEK 500.

Komerātie sludinājumi €6 par 1 slejas cm.
Atlaides atkārtotām reklāmām.
Ar autora vārdu, iniciāļiem vai segvārdu parak-
stītos rakstos izteiktās domas nav katrā ziņā arī
redakcijas domas. Par līdzstrādnieku honorāriem
nepieciešama iepriekšēja vienošanās. Par publi-
kācijās minēto faktu precizitāti atbild autors.

BRĪVĀ LATVIJA
Latvian Weekly Newspaper
published by the Latvian Publishers Association,
Ausekļa iela 14-2, Rīga, LV-1010, Latvia.
Iespiests: SIA EVEKO, Rīgā

FOTOATMIŅAS PAR XXV DZIESMU
UN
XV DEJU SVĒTKIEM RĪGĀ,
2013. GADA VASARĀ

BRĪVĀ LATVIJA

2014

PAŠIEM SAVS KALENDĀRS!

Krāšņas fotoatmiņas par aizvadītajiem
XXV Dziesmu un XV Deju svētkiem Rīgā 2013. gada vasarā.

Iegādājoties šo kalendāru, Jūs finansiāli atbalstīsīt
Brīvās Latvijas izdošanu.

Pērciet sev un dāviniet draugiem, kolēģām, bērniem!

**Maksa - ziedojums, sākot ar 5 eiro,
sūtīšanas izdevumi par vienu eks. Latvijā - 0,70 Ls jeb 1 eiro,
citur Eiropā - 2 eiro**

Naudu lūdzam ieskaitīt - SIA VESTA-LK

Reģ. Nr. 40003905506

**Konta nr. SEB banka nr.: LV80UNLA0050016243516
ar norādi "Par BL kalendāru"**

Brīvās Latvijas 2014. gada kalendārs

..... gab. Ls/eiro

Maksa par sūtījumu: Ls/eiro

Kopā: Ls/eiro

Vārds, uzvārds

Adrese

Tālr.: E-pasts:

Kalendāru varat pasūtīt, arī sazinoties ar **Sarmīti Janovskis**,
"Straumēni", Cathorpe Manor, Cathorpe, Leics. LE17 6DF,
England. Tālr.: 01788823438, fakss: 01788822441

Tautieši pasaulē svin Valsts svētkus

(Turpināts no 1. lpp.)

Biedrības šī gada pilnsapulce trim biedriem piešķir Goda biedra titulu. Pirmajam no tiem, biedrības ierosinātajam un vienam no dibinātājiem Hermanim Dzelzkalnam, kas tagad dzīvo Siguldā, valdes priekšsēde Goda biedra diplomu ir aizvedusi un nodevusi. Starp citu, H. Dzelzkalnam 23. decembrī piepildīsies 104 gadi. Šovakar diplomus saņēma pārējie divi goda biedri - Harijs Valdmanis un Anda Nordmo. Ar biedrības Atzinības rakstiem tika godināta "Kastaņa skoliņa", kurai aprit 10 darbības gadi, tautasdeju grupa "Ziemeļmeita" un vokālais ansamblis "Laipa". Pēdējie divi šovasar piedalījās Dziesmu un dejas svētkos Latvijā.

Pēc īsas pauzes viru kopa "Vilki",

kas jau ar vairākām dziesmām biju kuplinājuši vakaru, sniedza koncertu ar latviešu kaņravīru dziesmām, sākot no senlatviešu laikiem, Pirmā pasaules kara strēlnieku un Brīvības cīņu laika un beidzot ar leģionāru dziesmām. Plašs un varens koncerts! Ar to tad ar šī vakara oficiālā programma beidzās.

Sekoja saviesīgs vakars ar glāzi vēstniecības gādāta Rīgas šampanieša un pašu gādātiem "groziņiem". Teica, ka būšot arī kopīga dziedāšana un dancošana, bet to es nesagaidīju. Pēc tik plašas un varenas programmas bija laiks doties mājās. Sirsnīgs paldies visiem rīkotājiem un darītājiem!

Svētku nedēļa beigusies ar LR vēstnieka rīkoto pieņemšanu otrdien, 19. novembrī.

Harijs Valdmanis, Oslo

Ziemsvētku tirdziņš STOKHOLMĀ

Zviedrijas latviešu apvienība aicina uz gadskārtējo svētku tirdziņu sestdien, **14. decembrī**, no pulkst. 12.30 līdz 16.00,

Wallingatan 34, 5 tr. (durvju kods 8591), Stokholmā.

Varēs iegādāties tanī pašā ritā no Latvijas atvestus labumus, piem., rupjo un saldskābo maizi, skābus kāpostus, desiņas, šprotas, sieru, zirņus, saldumus un daudz ko citu.

Visi mīļi gaidīti - ZLA valde

SĒRAS

Mūžībā aizgājis

STANISLAVS RUŠENIEKS

Dzimis Livānos 1923. gada 16. novembrī,
miris Enfieldā 2013. gada 7. novembrī

Es izeju tai gaismā,
kur tālāk nav kur iet.
Brīvs putns esmu gaisā,
man kapu nerociet.

Sērās paliek
sieva Inese,
meita Rūta,
dēls Jānis ar ģimeni

Mūžībā aizgājusi mūsu mīļā mamma,
vecmāmiņa un māsa

VELTA AINA ALKSNIS, dzim. INDULĒNS

Dzimusi Rīgā 1922. gada 1. oktobrī,
mirusi Diss, Norfolkā, 2013. gada 1. novembrī

Viņu mīlestībā atcerēsies
meita Ilze un Kārlis Krūmiņi ar ģimeni
meita Ieva un Pauls Clark ar ģimeni
māsa Rasma, radi un tuvinieki Latvijā

SPORTS SPORTS SPORTS

Sočos startēs tikai Puķītis

Vienīgais Latvijas pārstāvis Soču Olimpisko spēļu šorttreka sacensībās vispār un 1500 m distancē būs Roberto Puķītis.

Tas noskaidrojās pēc kvalifikācijas sacensībām Turīnā un Kolomnā. Citi Latvijas šorttrekisti ceļazīmi uz olimpiskajām spēlēm neieguva.

PAZIŅOJUMI

ANGLIJA

Video filmas izrāde: Jāņa Streiča "Limuzīns Jāņu nakts krāsā". Dairas Vāveres ievads. DVF "Straumēnu" kafējnicā "Rīga" ceturtdien, **28. novembrī**, plkst. 15. Apmeklēt aicina "Straumēnu" vanadzēs.

DVF Londonas nodaļas vanažu kopa aicina uz Ziemsvētku tirdziņu sestdien, **7. decembrī**, DVF namā, 72 Queensborough Terrace, London W2, no plkst. 11 līdz 16. Pārdošanā būs mantas plaša izvēle, kafijas galds un loterija. Klubs būs atvērts no plkst. 11. Mājas saimniece gatavos pusdienas skābus kāpostus ar desiņām. Visi būs sirsnīgi gaidīti.

Ziemsvētku ieskaņas vakars DVF Bradfordas biedriem un viesiem sestdien, **7. decembrī**, plkst. 18 – koncerts "BALTĀ JASMĪNA STĀSTS NO MĀJĀM", vakariņas un balle: dziedātāja Indra Lintiņa, pianiste Sandra Lūke, vijolnieks Reinis Galenieks.

Vakara ieejas maksa £ 10.00. Jāpiesakās līdz 30. novembrim, tālr.: 07985 709 913 (Vineta), tālr.: 07710 743 982 (Māris). Bradfordas kluba bārā atvēršanas laiks. VIETU SKAITS IEROBEŽOTS.

DIEVKALPOJUMI

Bristolē, St. Bartholomew's Church, Maurice Road, BS6 5BZ, sestdien, **30. novembrī**, plkst. 15. Adventa dievkalpojums ģimeņiem ar dievgaldu Pēc dievkalpojuma sadraudzība un bērnu priekšnesumi.

Svonsijā, St. Barnabas Church, Hawthorne Ave, Uplands, Swansea SA2 0LP, svētdien, **1. decembrī** plkst. 15. Adventa dievkalpojums ar dievgaldu. Pēc dievkalpojuma sadraudzība.

Gernsijā, The Town Church, St. Peter Port, GY1 1BZ, sestdien, **21. decembrī** plkst. 17. Adventa dievkalpojums ar dievgaldu.

VIDUSANGLIJAS DRAUDZE, māc. V.Vāvere

Lesterā, Igaunā namā, 366 Fosse Road North, Leicester, LE3 5RS, sestdien, **7. decembrī**, plkst. 14. Adventa dievkalpojums, otrdien, **24. decembrī**, plkst. 16. Ziemsvētku dievkalpojums.

„Mūsmājās”, Priory Hill, Wols-ton, Coventry, CV8 3ZF, ceturtdien, **26. decembrī**, plkst. 12. Ziemsvētku dievkalpojums ar dievgaldu (apvienots ar Birminghamas kopu).

A U S T R U M A N G L I J A S DRAUDZE, māc. V.Vāvere

Mansfeldā, St. Peter's and St. Paul's Church, Mansfield, NG18 1AP, sestdien, **7. decembrī**, plkst. 11. Adventa dievkalpojums.

Pīterborovā, St. Mark's Church Centre, Peterborough, PE1 2SN, sestdien, **14. decembrī**, plkst. 16. Adventa dievkalpojums.

Derbijā, Chapel of St. Mary on the Bridge, Derby, DE1 3AT, svētdien, **15. decembrī**, plkst. 12. Adventa dievkalpojums. Ukrainu namā, 27 Charwood Street, Derby, DE1 2GU, sestdien, **21. decembrī**, plkst. 15. Ziemsvētku eglītes vakars draudzes bērniem.

Notinghamā, Trinity Lutheran Church, 67 Homefield Road, Aspley, NG8 5GH, svētdien, **22. decembrī**, plkst. 15.00. Adventa dievkalpojums ar dievgaldu. Pēc tam Ziemsvētku eglītes vakars.

LĪDSAS DRAUDZE, māc. G. Putce

Līdsā, Sv. Lūkas baznīcā, 9 Alma Rd., LS6 2AH, svētdien, **24. novembrī**, plkst. 14. Mirušo piemiņas dienas dievkalpojums ar dievgaldu.

ZIEMEĻANGLIJAS-BRADFORDAS DRAUDZE, māc. G. Putce

Bradfordā, Vācu baznīcā, 29 Great Horton Rd., BD7 1AA, svētdien, **24. novembrī**, plkst. 10.30. Mirušo piemiņas dienas dievkalpojums ar dievgaldu.

APVIENOTĀJĀ LONDONAS LATVIEŠU EV. LUT. UN MIERA DRAUDZĒ

Rovfantā svētdien, **24. novembrī**, plkst. 11.30. Mūžības svētdienas dievkalpojums ar dievgaldu Rovfantā, RH10 4NG.

VĀCIJA

Latviešu centrā **Minsterē** sestdien, **30. novembrī**, plkst. 18. viesosies Briseles latviešu teātris ar mūzikālu izrādi pieaugušajiem pēc Pāvila Roziša romāna "CEPLIS" motīviem. (Bērni var nākt, bet tā nav bērnu izrāde!) Ieejas maksa: pieaugušajiem 7 eiro un ģimeņiem ar bērniem 15 eiro.

DIEVKALPOJUMI

Frankfurtē, senā Emmaus baznīcā, Alt Escherheim 22, 60433 Frankfurt, svētdien, **24. novembrī**, plkst. 13. paredzēts dievkalpojums. Archib. Elmārs E. Rozītis. Sekos draudzes pēcpusdiena ar tējas galdu draudzes namā. Iepretim S-Bahn stacijai Frankfurt/Escherheim un tuvu U1, 2, 3 un 8 pietātai Weisser Stein.

Štutgartē, Vecās Pils kapellā, Schlosskirche, Am Schillerplatz, svētdien, **1. decembrī**, plkst. 15

paredzēts 1. Adventa dievkalpojums latviešu un vācu valodā. Archib. Elmārs Ernsts Rozītis. Sekos draudzes vakars ar kafiju senās sakristejas telpās.

Virzburgā, Deutschhauskirche, Am Schottenanger 2, sestdien, **7. decembrī**, plkst. 13.30. Adventa dievkalpojums. Archib. Elmārs E. Rozītis. Sekos kafijas galds draudzes telpās, un paralēli tam bērnu nodarbības.

Ettlingenā, Liebfrauenkirche, Lindenstr., svētdien, **8. decembrī**, plkst. 14. paredzēts Adventa dievkalpojums. Archib. Elmārs E. Rozītis. Sekos draudzes vakars ar kafijas galdu.

Freiburgā, Bērzainē, Leinhalddenweg 28, svētdien, **15. decembrī**, plkst. 10. būs Adventa dievkalpojums. Archib. Elmārs E. Rozītis. Sekos Gunāra Astras piemiņai veltīts sarīkojums.

Ludvigshāfenā, Svētā Ludviķa baznīcā, St. Ludwig, Bismarck- un Wredestrasse krustojumā, Adventa trešajā svētdienā, **15. decembrī**, plkst. 15. notiks dievkalpojums ar dievgaldu. Kalpos draudzes mācītājs archibīskaps Elmārs Ernsts Rozītis. Pēc dievkalpojuma azaidis groziņu veidā draudzes namā.

ZVIEDRIJA

Latviešu Pensionāru apvienība Stokholmā ielūdz uz savu gadskārtējo Ziemsvētku sietu piektdien, **6. decembrī**, plkst. 14. Latvijas vēstniecībā, Odengatan 5, Stokholmā.

Runās uzņēmējs apavu nozarē JĀNIS ANDERSONS par savu tagadējo darbību Rīgā. Dziesmas Gunāra Zvejnieka pavadījumā. Kafijas galds, Bērnu Lūcijas gājieni. Loterija. Visi ļoti mīļi gaidīti. LPA valde. Tālr. 073-945 39 66

Visi **latviešu pensionāri Gēteborgā** sirsnīgi gaidīti uz pensionāru tikšanos **30. novembrī** un **14. decembrī** plkst. 13. Folkpartiet telpās Nedre Kvarnbergsgatan 7, Gēteborgas latviešu pensionāru biedrības valde

DIEVKALPOJUMI

Eskestunas latviešu draudzes Adventa dievkalpojums notiks svētdien, **8. decembrī**, plkst. 13. Svētā Andreas baznīcā. Dienas mude: "Tev būs kalpot tam Kungam." (2.Moz. 23,25). Pie ērgelēm Viola Rosenquist. Dziesmu lapiņas. Pēc dievkalpojuma – sadraudzības stunda draudzes namā. Esat acināti un gaidīti!

AUSTRA KRĒSLIŅA,
PBLA un Zviedrijas latviešu apvienība

Valentīne Lasmane - 2013. gada Pasaulē brīvo latviešu apvienības laureāte

Pasaulē brīvo latviešu apvienības (PBLA) biedru organizācijas 2013. gadā PBLA balvu piešķirušas Valentīnei Lasmanei Zviedrijā par Latviešu centrālās padomes darbības un 1944./1945. gada bēgļu laivu kustības dokumentēšanu, par ilgturīgu kultūras valodas un kultūras kopšanu.

Lasītājiem Valentīnes Lasmanes vārds nebūs svešs, viņa joprojām bieži publicē rakstus, naski raksta par Stokholmas latviešu sarīkojumiem vai recenzē kādu grāmatu. Viņas lielais devums latviešu vēstures bibliografijā ir ar nosaukumu *Pāri jūrai* (1990), kur sakopotas bēgšanas aculiecinieku liecības. Šai sakarā viņa ir arī intervēta un devusi padomus Zviedrijas televīzijas garfilmai *Pēdējā laiva uz Jūrkalni* (*Sista baten till Jürkalne*), kas iznāca 2001. gadā Ulle Hegera (*Olle Häger*) režijā. Filma Zviedrijas televīzijā izrādīta trīs reizes, to redzējuši arī skatītāji Norvēģijā, Somijā un Latvijā. V. Lasmane Zviedrijas laikrakstos atkārtoti sniegusi intervijas par šo latviešu vēstures posmu un sadarbojusies ar Latvijas pētniekiem, kas interesējušies par trimdu. Taču varbūt pats svarīgākais – viņa par šiem vēstures tematiem stāstījusi un tos mācījusi latviešu jauniešiem un skolasbērniem. Gadu desmitu gaitā runa ir par vairākām paaudzēm latviešu jauniešu, kas pēc Valentīnes Lasmanes stāstiem guvuši priekšskatu par visnotaļ būtiskām Latvijas vēstures norisēm, un tas latviešu jau-

najai paaudzei ļāvis labāk saprast iemeslus un apstākļus, kāpēc ir šī tautas daļa, kuŗi kā svešinieki dzīvo ārpus Latvijas.

V. Lasmanes spalvai pieder arī mācību grāmata zviedriem, kas vēlas iemācīties latviešu valodu, – *Lārobok i lettiska* (Mācību grāmata latviešu valodā, 1980), bieži izmantota un arvien vēl aktuāla, līdz ar latviešu valodas gramatiku zviedru valodā – *Oversikt over lettisk grammatik* (Latviešu gramatikas pārskats, 1980). Abas mācību grāmatas joprojām lieto gan universitātē un pieaugušo izglītībasursos, gan arī privāti. Grāmatas izdotas atkārtoti, divos iespaidumos. Paidagoģe Lasmane arī sastādījusi grāmatu *A Course In Modern Latvian* (Amerikas latviešu apvienība, 1985) un *Latviešu-zviedru sarunvārdnīcu* (1993).

Daudz būs to zviedru, kas dažādu iemeslu pēc gribējuši iemācīties latviešu valodu un, pazīstot V. Lasmanes vārdu, atcerēsies, kā gājuši pie viņas mācīties. Jau bēgļu nometnēs Zviedrijā V. Lasmane no pašiem pirmsākumiem strādāja par skolotāju latviešu bēgļu bērniem. Ar laiku radās doma par vasaras skolu, un V. Lasmane bija viena no Eiropas Vasaras skolas (EVS) ierosinātājām, tās pamatlicēja un skolotāja. Viņa arī mācījusi Minsteres Latviešu ģimnazijā (MLĢ) 1983./84. mācību gadā, tur vadījusi valodas mācības gan abiturija klasei, gan latviešu valodas neprātēju klasei.

Arī Valentīnes Lasmanes darbs

Valentīne Lasmane 16. novembra vakarā pēc PBLA balvas saņemšanas kopā ar Latvijas vēstnieku Zviedrijā Gintu Jegermani

Foto: Raitis Freimanis

latviešu kultūralajā un sabiedriskajā jomā ir ievērojams. Viņa ierosināja un noorganizēja Rūdolfa Blaumaņa piemiņas plāksnes izveidošanu un svinīgo atklāšanu Blaumaņa nāves vietā Takaharju sanatorijā Somijā 1988. gadā ar dalībniekiem no Francijas, okupētās Latvijas, Zviedrijas un Somijas. Viņas iniciatīva bija 1996. gadā ierosināt un no-

bidināt Annas Dagdas piemiņas fondu, ko viņa vēlāk arī vadīja. Viņas pārraudzībā tika izdoti Dagdas kopotie raksti 2001-2005. Fonds joprojām pastāv un darbojas Latvijā, ik gadu apbalvojot jaunus dzejniekus.

V. Lasmane tulkojusi igauņu R. Kolka vēsturisko romānu *Pagastveču mantojums* no zviedru valodas latviski, kā arī Ulles

Hegera vēsturisko romānu *Smieties tu varēsi Sibīrijā* (1994).

Politiski nozīmīgs darbs bija iegūt tiesības uz patvērumu Zviedrijā okupētajā Latvijā apcietinātajai Lidijai Doronīnai. Doronīnu apcietināja 1983. gadā, un V. Lasmane, viņu aizstāvod, vērsās Zviedrijas imigrācijas departamentā, sadarbojoties ar *Amnesty International* grupām Francijā un Norvēģijā, ar baptistu centru ASV, PBLA un citām organizācijām. 1990. gadā L. Doronīna varēja atbraukt uz Zviedriju un plaši stāstīt par savu pieredzi.

V. Lasmane ir bijusi aktīva daudzās Zviedrijas trimdas organizācijās, piemēram, Mākslas veicinātāju biedrībā (sekretāre 1980-1982), Baltiešu institūtā (latviešu nodaļas palīdzē konferences 1980-92), Baltiešu humānistu apvienībā (latviešu sekcijas vadītāja 1988-2001) un gleznotāja Valdmaņa fonda valdē. Zviedrijas Latviešu pensionāru biedrībā viņa referējusi par Čaku, V. Ginteru, Klīdzēju un par trimdas attīstību, darbojusies Latviešu palīdzības komitejā, Latviešu nacionālajā fondā u.c. Viņa raksta apskatus un recenzijas par Zviedrijas latviešu sarīkojumiem laikrakstā *Brīvā Latvija*.

Valentīne Lasmane dzimusi 1916. gadā un vēl 97 gadu vecumā darbojas Zviedrijas latviešu sabiedrībā un bauda gan senāko trimdinieku, gan pēdējos gados Zviedrijā ieceltojušo latviešu dziļu cieņu.

ANTA SPUNDE,
PBLA Izglītības padomes priekšsēdes vietiece

Par diasporas bērnu izglītību domājot

Tallinā, Igaunijas kultūras ministrijas telpās, 7. novembrī notika Pasaulē brīvo latviešu apvienības (PBLA) Izglītības padomes organizēta pieredzes apmaiņa par diasporas izglītības jautājumiem. No Latvijas puses piedalījās Dace Dalbiņa, Latviešu valodas aģentūras (LVA) direktora vietniece, Aija Otomere, LVA diasporas projektu koordinatore, Gunta Robežniece, Kultūras ministrijas Sabiedrības integrācijas departamenta informātivās vides integrācijas nodaļas eksperte, Annija Senakola, Ārlietu ministrijas Politikas plānošanas departamenta projektu koordinatore, un PBLA pārstāves Anta Spunde un Ilze Garoza.

Tiekoties ar Anni-Li Reimu

Pēc tikšanās Tallinā. No kreisās: Ilze Garoza, Dace Dalbiņa, Daiga Kļanska, Gunta Robežniece, Ave Harsing, Anta Spunde, Anne-Ly Reimaa, Annija Senakola, Andero Adamson, Madis Jarv

(Anne-Ly Reimaa), Igaunijas kultūras ministrijas valsts sekretāri, Andero Adamsonu (*Andero Adamson*), Igaunijas izglītības un zinātnes ministrijas valodu politikas departamenta direktoru, un Avi Harsingu (*Ave Harsing*), Izglītības fonda INNOVE vadītāju, tika pārrunātas jaunākās aktualitātes diasporas izglītībā, īpašu uzmanību pievēršot abu valstu situācijai reemigrējošu bērnu iekļaušanā dzimtenes skolās.

Gan Latvijas, gan Igaunijas pusē sastopas ar vairākiem izaicinājumiem šajā jomā, par galveno varētu minēt skolotāju nesagatavotību reemigrējošu bērnu apmācībai. Pārstāvji secināja, ka sliktās latviešu vai igauņu valodas zināšanas ir tikai viena no

problēmām, ar ko sastopas skolotāji. Tika spriests par speciālu mācību plānu izstrādi katram skolēnam, par nepieciešamību piesaistīt psihologus, kā arī uzsverta nepieciešamība šiem mērķiem paredzēt finansējumu valsts budžetā. Paidagoģu izglītošana darbam ar reemigrējošiem bērniem ir kļuvusi par prioritāru nepieciešamību mūsdienu situācijā, kad abas valstis visaugstākajā līmenī ir izteikušas atbalstu reemigrācijas procesam.

Abas puses vienojās turpmāk sadarboties elektronisko mācību līdzekļu izstrādes un praktiskās testēšanas jomā, kā arī rīkot kopīgas diskusijas par diasporas vajadzībām piemērotu tālmācības programmu sagatavošanu.

DAINA GROSA,
PBLA Izglītības padomes priekšsēde

Noskaidroti PBLA videokonkursa uzvarētāji

Valsts svētku noskaņās Pasaulē brīvo latviešu apvienība (PBLA) septembrī izsludināja konkursu latviešu skolām ārpus Latvijas. Konkursa nolikums paredzēja, ka jāizveido savas skolas video, kur tikt atainota skolas darbība un tās īpašās vērtības. Šī konkursa mērķis bija iepazīstināt ar latviešu darbību pasaulē, vairot pašapziņu un lepnumu par savu skolu, lai kur tā atrastos un cik liela tā būtu.

Videokonkursā piedalījās 16 skolas no Dānijas, Zviedrijas, Beļģijas, Gruzijas, Lielbritānijas, Vācijas, ASV, Austrālijas un Kanadas. Video vērtēšana notika divās daļās. Žūrija video ierakstus vērtēja pēc vairākiem kritērijiem – radošums, tehniskā un vizuālā kvalitāte, kā arī ietvertais informācijas apjoms. Konkursa žūrijā bija trīs diasporas eksperti: Aija Otomere no Latviešu valodas aģentūras, Dace

Mažeika no PBLA un Lūkass Rozītis, LR1 radio raidījuma „21. gadsimta latvietis” producents. Otrajā vērtēšanas daļā tika ņemts vērā publikas balsojums.

Konkursa uzvarētāji ir:

1. vietā – Mineapoles un Sv. Paulas latviešu skola
2. vietā – Ziemeļkalifornijas latviešu skola
3. vietā – Melburnas latviešu skola “Daugava” un Sidnejas Lat-

viešu biedrības pamatskola Skolas, kas piedalījās konkursā, bija iepriecinātas par iespēju padomāt par to, kas skolotājiem un bērniem ir nozīmīgs latviešu skolā. Ziemeļkalifornijas latviešu skolas pārzine Māra Linde rakstīja: “Paldies par konkursa organizēšanu! Mums tā bija jauna un ļoti interesanta pieredze - gan sadzīvot ar apkārt staigājošo kameru, gan runāt kameras priekšā. Pašu skolā

lielā prezentācija vēl tikai priekšā. Taču, kā sacīja Linda Kalna, kas šo projektu vadīja, ir tik daudz laba safilmēta materiāla, ka pietiktu vēl pāris filmām.”

Šie video paliks katras skolas arhīvā un būs mudinājums citām skolām arī izveidot ko līdzīgu, lai katrs interesents varētu iepazīties ar mūsu latviešu nedēļas nogales skolām plašajā pasaulē un novērtēt skolās veikto darbu.

Arhitekts EDVĪNS VECUMNIEKS

Vērienīga svētku dāvana

Šogad varoņu piemiņas diena Rīgas Brāļu kapos izcēlās ar nozīmīgu darba cēliena nobeigumu – četru depoziitāriju atjaunošanas – renovācijas darbu pabeigšanu.

Šie masīvie kubveida arhitektoniskie būvķermeņi, kas izteiksmīgi noslēdz Brāļu kapu arhitektoniski mākslinieciskā ansambļa augšējās un vidus terases galus, gan Brāļu kapu izbūves Tehniskās komisijas protokolos, gan mākslas zinātnieku pētījumos tiek dēvēti dažādi: kā *masīvi, bliveņi, kambari, relikvāriji, depoziitāriji*. "Depoziitārijs" no latīņu valodas (*depositorium*) – kā vieta relikviju, trofeju vai citu vēsturiski nozīmīgu priekšmetu uzglabāšanai un eksponēšanai atbilst arī ansambļa autoru iecerei, kaut arī to līdz galam īstenot nebija izdevies. Abās kapulauka malās pret ārpusi ar vaļējām durvju ailām pavērstie masīvi veidoti pēc arhitekta Aleksandra Birzenieka meta. Brāļu kapu komitejas protokolā Nr.17. -23.04.1925 var lasīt: „...Apskata arhitekta Birzenieka iesniegtos 3 variantus terases galu masīvu kambariņu noslēgumam, pieņem 1. variantu, pie kam divus taisīt ar augšējo gaismu, divus ar sānu gaismu...” Te novērtējama atzītā arhitektūras meistara izcilā formas, materiāla un proporciju izjūta.

Abi projektētie depoziitāriji ar vaļēju atvērumu telpas pārsegumā un atklātu ieejas portālu atmosfēras nokrišņu un sala ietekmē laika gaitā bija nonākuši tuvu avarijas stāvoklim ar izdrupušām vietām un atsegtām sarūsējušām tērauda stiegrām telpas dzelzsbetona pārsegumā, plāisām sienās un šūnakmens apšuvuma plākšņu bojājumiem.

Kad Austrālijas latviešu Rīgas Brāļu kapu atjaunošanas atbalsta fonds tā organizētāja Jāņa Vējiņa vadībā izteica vēlēšanos ziedojumus ieguldīt kāda noteikta šī ansambļa objekta atjaunošanā, par tādu tika izraudzīts pirmais depoziitārijs ar ideju to veltīt pirmā Latvijas militārā apbalvojuma - Lāčplēša Kara ordeņa kavaliešu piemiņai. Šis piemiņas telpas projektēšana tika uzticēta „Arhitektu birojam VECUMNIEKS & BĒRZIŅI”.

Neskarot Brāļu kapu ansambļa ārējo veidolu, projekta risinājums paredzēja depoziitārijā veidot piemiņas telpu tā, lai nodrošinātos pret turpmākiem atmosfēras nokrišņu bojājumiem. Celtnei tika demontēts vecais, bojātais pārsegums un izbūvēts jauns, izveidojot virsgaismas logu nerūsējošā tērauda konstrukcijā. Tika novērsti depoziitārija sienu bojājumi un izbūvēta jauna grīda ar granīta plākšņu iesegumu. Lai iegravētu 2115 LKO kavaliešu vārdus, par piemērotu materiālu telpas sienu apdarei tika izraudzīts granīts. Pelēkas slīpēta, smalkgraudaina granīta plākšnes ar ordeņa kavaliešu vārdiem, izkārtojot tos alfabētiskā secībā, novietotas pie abām telpas sānu sienām, pret atvērto ieejas portālu pavērstajā sienā. Par kompozīcijas centru kalpo pret atvērto ieejas portālu pavērstā siena ar tēlnieka Kārļa Zāles veidoto kaņavīra galvu sie-

nas nišā. Skulptūrālā veidojuma abās pusēs iegravēts piemiņas teksts un dzejnieces Veronikas Strēlertes dzejas rindas.

Pirmā depoziitārija izbūves darbus Pēteris Zvauna un Gunta Pandara vadībā veica akmens apstrādes uzņēmuma „AKM” vīri ar lielu pieredzi pieminekļu izbūvē Lestenē un Brīvības pieminekļa atjaunošanā. Depoziitāriju, piedaloties Austrālijas latviešu Rīgas Brāļu kapu atbalsta fonda pār-

dai sienā. Lai saglabātu ansambļa vienotību, pirmā depoziitārija telpas apdares materiālu izvēle noteica arī turpmāko atjaunojamo depoziitāriju apdares ierobežojumus, tādēļ arī šeit sienas apdarei izmantotas granīta plākšnes. Līdzīgi kā pirmā renovētā depoziitārija telpā, tēlnieka Kārļa Zāles veidotā kaņavīra galva pret ieeju pavērstajā sienas nišā ir galvenais akcents. Meklējot piemērotus, emocionāli uzrunājošus teks-

līdz mūsdienām veltījuši gan savus līdzekļus, gan darbu šī ansambļa izveidei un saglabāšanai. Lai izveidotu depoziitāriju, bija nepieciešams demontēt un izvākt būvkonstrukcijas, kas bija izbūvētas, piemērojot šo celtni saimnieciskai izmantošanai. Renovējamās telpas izveides arhitektoniski mākslinieciskajā risinājumā ievērotas ansambļa stilistiskās vienotības prasības, variējot izkārtojumā un detaļās.

atminoties kopīgās mūsu tautu cīņas Ziemeļvidzemē. Sienā virs ieejas portāla iebūvēta emblēma - liesmojošs krusts - Brāļu kapu komitejas zīmīgā ietvertais simbols.

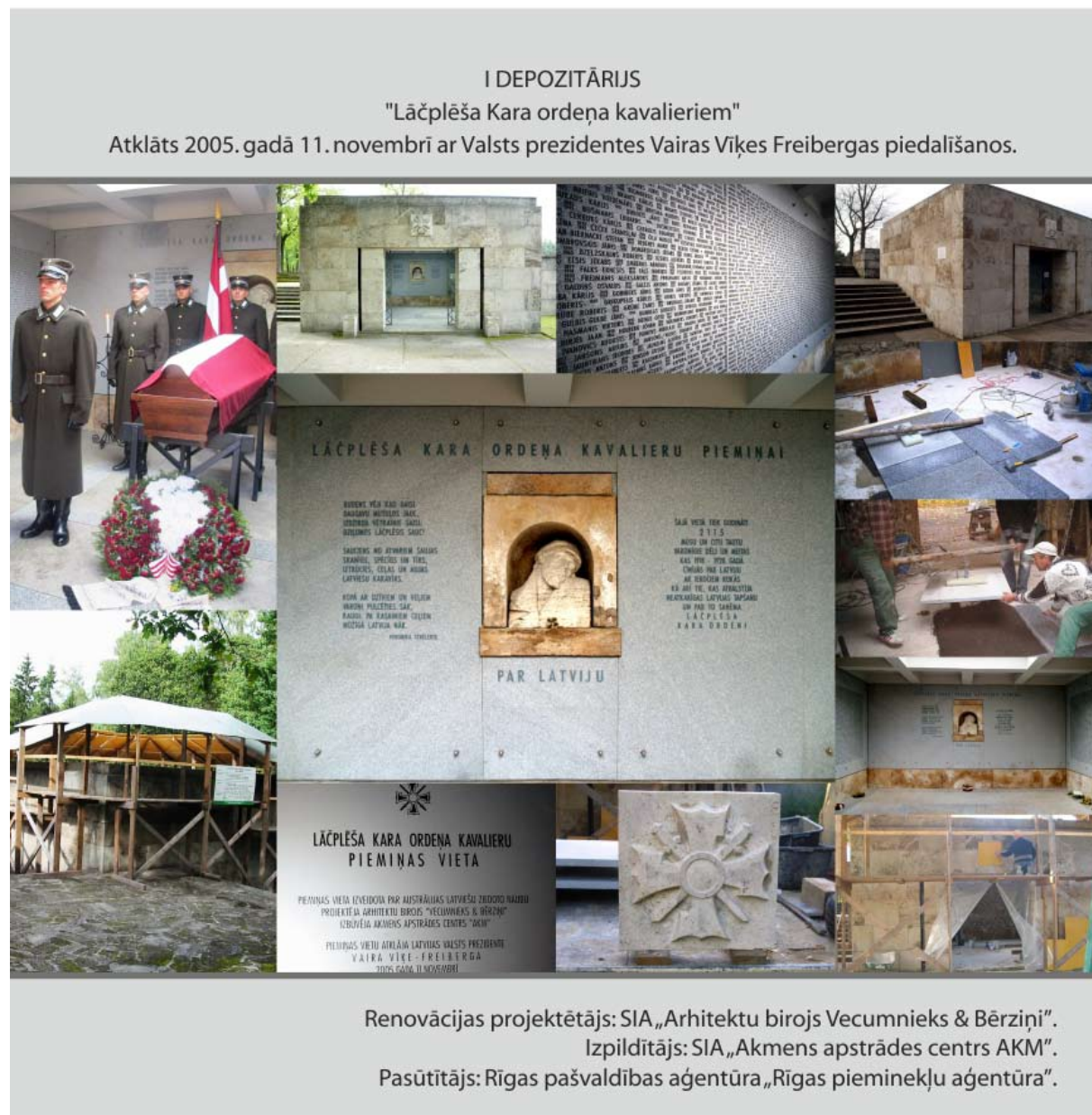
Ar vārdiem: „...Brāļu kapi - Latvijas valsts mūžības simbols!” - šo depoziitāriju Rīgas Brāļu kapu 75. gadskārtā - 2011. gada 11. novembrī atklāja Latvijas Valsts prezidents Andris Bērziņš, piedaloties LNBS Apvienotā stāba priekšniekam Andim Dilānam, atvaļinātam Igaunijas armijas ģenerālim Johannesam Kertam un Rīgas domes priekšsēža vietniekam Andrim Amerikam.

Šogad - 2013. gada 11. novembrī atklāta pēdējā - ceturtais depoziitārijs izveidotā piemiņas telpā IN MEMORIAM 1915 - 1920, kas veltīta to kritušo kaņavīru piemiņai, kuri dažādās kaņavīru vienībās atdeva savu dzīvību, lai dzimtu Latvijas valsts. Ar pelēku zviedru granītu apdarītajā sienā pret ieejas portālu mirdz mākslinieka Jāņa Strupuļa bronzā lietais Latvijas Valsts ģerbonis - mūsu valsts simbols, valsts, par kurās tapšanu cīnījās pirmo astoņu latviešu strēlnieku pulku strēlnieki un kaņavīri atbrīvošanas cīņās tapušajās kaņavīru vienībās. Vīrs depoziitārija ieejas portāla ievietotajā simbolā, ko veidojis tēlnieks Edvīns Krūmiņš, izmantots mākslinieka Anša Čiruļa veidotās latviešu strēlnieku krūšu nozīmes pamatelements - saule ar astoņiem liesmojošiem stariem, kuŗu šķērso zobens.

Ceturto depoziitāriju svinīgi atklāja LR aizsardzības ministrs Artis Pabriks, piedaloties NBS komandierim ģenerālleitnantam Raimondam Graubem un Rīgas domes priekšsēdim Nilam Ušakovam. Depoziitāriju iesvētīja Latvijas ev. lut. Baznīcas arhiebiskaps Jānis Vanags.

Visu depoziitāriju renovācijas darbu un piemiņas telpu projektu un izveides pasūtītājs ir Rīgas pašvaldības aģentūra RĪGAS PIEMINEKĻU AĢENTŪRA. Arī turpmāk tos uzturēs, aprūpēs un iedzīvinās sabiedrībā aģentūra. Restaurācijas un rekonstrukcijas darbi notikuši Juŗa Dambja vadītās Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas stingrā uzraudzībā. Visu atjaunoto depoziitāriju atklāšanas emocionāli kuplinājusī strēlnieka meita un strēlnieka sieva Vera Gribača-Valtere.

Šo apjomīgo darbu financētāji - Rīgas pašvaldība, LR Kultūras ministrija, LR Aizsardzības ministrija un nevalsts organizācijas, privātpersonas.

stāvjiem, 2005. gada 11. novembrī svinīgi atklāja Latvijas Valsts prezidente Vaira Vīķe-Freiberga.

Otru kapulauka terases līmeni noslēdz masīvs depoziitārijs, kuŗa ziemeļu sienu rotā Kārļa Zāles skulptūra „Ievainots jātņieks”, kas viena no pirmajām Brāļu kapos tika atklāta 1927. gada 11. novembrī.

2010. gada 10. novembrī Latvijas Valsts prezidents Valdis Zatlers, piedaloties LNBS komandierim ģenerālmajoram Raimondam Graubem un Rīgas domes priekšsēdim Nilam Ušakovam, šeit atklāja svešumā kritušajam latviešu kaņavīram veltītu piemiņas telpu, godinot to latviešu kaņavīru piemiņu, kuŗi zaudējuši dzīvību kaņavīros vai militāros konfliktos dažādās pasaules malās.

Meklējot šīs piemiņas telpas simbolisko izteiksmi un arhitektoniski māksliniecisko veidolu, nācās saskarties ar dažādiem uzskatiem par tās saturu un formu. Tika noraidīta ideja par izvērstu dažādu kaņavīru vietu, kritušo skaita u.tml. pieminēšanu, kas drīzāk atbilstu mūzeja ekspozīcijas veidam, bet būtu pretrunīgi pieminekļa ansambļa simboliski mākslinieciskai valo-

tus, tika pārskatītas gan tautasdziesmas, gan dzejnieku rakstītais, apstājoties pie dzejnieku - bijušo strēlnieku - Aleksandra Čaka un Jāņa Akurātera dzejas rindām, kuŗas iegravētas telpas sānu sienās. Telpas centrā novietots pulēta melna granīta masīvs - altāris ziedu nolikšanai, kuŗu krusts daļā - četrās daļās. Gravēts pasaules kartes izvērsums liek domāt par vietām, kur svešumā galvu nolīcis latviešu kaņavīrs. Arī šī būvprojoma fiziskais stāvoklis prasīja daudz darba un ieguldījumus tā atjaunošanā. Tāpat kā atjaunojot pirmo depoziitāriju, arī šeit bija nepieciešams izbūvēt jaunu dzelzsbetona pārsegumu, izveidojot atbilstošu hidroizolāciju, virsgaismas loga konstrukciju, kā arī veikt sienu šūnakmens apšuvuma remontu. Vīrs ieejas portāla iebūvēta tēlnieka Genādija Stepanova veidota simboliska emblēma - „saulīte” - latviešu kaņavīra ietērpā atšķirības zīme. Renovācijas būvdarbus veica pilnsabiedrība „IP Būve”.

2011. gadā tika uzsākts darbs ar trešā depoziitārija renovāciju, veidojot to personu un organizāciju „godam un piemiņai”, kuŗi no Brāļu kapu izbūves sākumiem

Atšķirībā no labās puses depoziitārijiem šis būvprojoms ar masīvu starpsienu sadalīts divās telpās. Lai iesaistītu pašreizējo priekštelpu depoziitārija kopējā telpiskajā risinājumā, nācās veidot jaunu durvju ailu ar šūnakmeni apdarītajā tagadējā starpsienā. Telpas pārsegumā izbūvētais virsgaismas logs izgaismo sienu apdares granīta plākšnēs gravētos ziedotāju vārdus un organizāciju nosaukumus. Beidzot goda vietu jaunizveidotā depoziitārija priekštelpā atradusi neticamā kārtā ilgi saglabātā Igaunijas skautu 1928. gadā dāvinātā piemiņas plākšne,

Ja arī jūs vēlaties ziedot Rīgas Brāļu kapu restaurācijai vai Brīvības piemineklim, naudu sūtiet uz Rīgas pašvaldības aģentūras „Rīgas pieminekļu aģentūra” (reģ. Nr. 90001774093, Gaujas ielā 19, Rīgā, LV-1006) ziedojumu kontu:

Banka: Nordea Bank Finland PLC Latvijas filiāle
SWIFT: NDEALV2X
Konts: LV57NDEA0081300023010

Ieskaitot naudu, būtu vēlams norādīt ziedojuma mērķi - vai Rīgas Brāļu kapu restaurācijai vai Brīvības piemineklim. Var arī vēl konkrētāk, piemēram, Rīgas Brāļu kapu skulptūru restaurācijai vai kapu plākšņu atjaunošanai, vai Svētās uguns restaurācijai, Centrālo ieejas vārtu restaurācijai utt. Un līdzekļi tiks izlietoti tikai konkrētajam mērķim.